Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

18 КАСТРЫЧНІКА 2007 г.
ЧАЦВЕР
№ 199 (26064)

Кошт 380 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

Ведай нашых!

Харaство беларускі ацанілі

Прыгажуні сямідзесяці краін свету сабраліся ў Токіо, каб журы выбрала самую прывабную, абаяльную, вартую тытулу «Міс Інтэрнэшнл-2007» дзяўчыну. Хоць гэты конкурс праходзіць з 1960 года, Беларусь дэбютавала на ім толькі сёлета. І адразу такі поспех: наша Юлія Сіндзеева *(на здымку справа)* стала другой Віцэ-міс. Гэта ўжо не першае дасягненне 20-гадовай Юліі Сіндзеевай: Віцэ-міс Беларусь-2006 заняла чацвёртае месца на прэстыжным конкурсе «Міс Еўропа». Дарэчы, у снежні Юля прадставіць нашу краіну на «Міс свету-2007» у Пекіне. Туды яна адпраўляецца 1 лістапада.

Найпрыгажэйшай сярод прыгажунь на «Міс Інтэрнэшнл-2007» назвалі мексіканку Прысцылу Пералес.

Ірына ПРЫМАК.

КАРОЛЬ РЫНГА!

Беларускі баксёр-прафесіянал Юрый Раманаў у другі раз абараніў тытул чэмпіёна Еўропы ў лёгкай вагавай катэгорыі (да 61,235 кілаграма). Яго сапернікам быў баец з вопытам — італьянец Стэфана Дзоф, чэмпіён свету WBA, дзевяціразовы чэмпіён кантынента, які 43 разы святкаваў перамогу ў 54 баях, прычым з іх 17 выйграў накаўтам. Рэкорд Раманава — 19 перамог у 21 сустрэчы на рынгу (13 выйгрышаў накаўтам). Бой праходзіў у мінскім Палацы спорту.

Фота Вольгі ЛАСКА.

Перад боем Раманаў казаў, што настройваўся на ўсе 12 раўндаў. Так і выйшла: беларус выйграў па ачках. «Хутчэй за ўсё ў нашым адзінаборстве верх узяла маладосць, — сказаў чэмпіён. — Стэфана — баксёр з характарам, настырны, непадатлівы. Апошнія баі я выйграваў з вялікай перавагай, а тут перамога далася не так проста. Буду працаваць над памылкамі».

Яшчэ адзін прадстаўнік нашай краіны, сярэбраны прызёр Алімпіяды ў Афінах, Магамед Арыпгаджыеў выйграў прэтэндэнтны бой на тытул чэмпіёна СНД і славянскіх краін у паўцяжкай вагавай катэгорыі (79,379 кг). Ён сустракаўся з расіянінам Арцёмам Вычкіным і аказаўся наймацнейшым таксама, як Раманаў, па ачках. «Быў момант, калі я сумняваўся ў выніку паядынку, — дзеліцца сваімі думкамі пераможца. — Калі сапернік рассек мне брыво, я спужаўся, што мяне могуць зняць, бо рана аказалася глыбокай. А так я быў упэўнены ў сваім поспеху, бо Вычкін мне ўступае ў тэхнічным плане».

Ірына ПРЫМАК.

Памяць

Брацкія могілкі ў Мінску: час аднавіць справядлівасць

Пра Старажоўскі рынак у Мінску памятаюць амаль усе дарослыя мінчане, а вось сведкаў таго, што на гэтым месцы былі вайсковыя могілкі часоў Першай сусветнай, ужо амаль не засталося. Аднак знайшліся архіўныя дакументы, якія пацвердзілі: паміж сучаснымі вуліцамі Старавіленскі тракт і Чарвякова з 1914-га да пасляваенных гадоў існавалі могілкі. Сёння гэтаму месцу прысвоены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці. З 2004 года Мінгарвыканкамам і Мінкультуры праводзіцца распрацоўка праекта добраўпарадкавання тэрыторыі. Нямала тут зрабіў і Уладзімір ДЗЯНІСАЎ, галоўны архівіст Нацыянальнага гістарычнага архіва Рэспублікі Беларусь. Яго мы распыталі пра гісторыю Брацкіх могілак і сучасны іх стан.

— Уладзімір Мікалаевіч, нагадайце, калі і пры якіх абставінах былі ўтвораны Брацкія могілкі?

— Калі пачалася Першая сусветная вайна, востра паўстала праблема пахавання воінаў, якія загінулі на фронце і памерлі ў шпіталях. Адначасова расійскі ўрад падняў праблему аб увекавечанні памяці ваеннаслужачых, якія аддалі свае жыцці за Айчыну. Тады ж было зацверджана Палажэнне аб Аляксандраўскім камітэце аб параненых, які ствараўся пад Найвысачэйшым патранатам. Ужо 26 верасня 1914 года ў Мінскую гарадскую Управу і, у прыватнасці, гарадскому галаве быў накіраваны ліст, у якім гаварылася, што «одной из главнейших задач деятельности Александровского комитета относится почитание памяти убитых воинов».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Мікалая Чаргінца з 70-годдзем

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў старшыню Пастаяннай камісіі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, старшыню Саюза пісьменнікаў Беларусі Мікалая Чаргінца з 70-годдзем.

«Няхай ваша дзейнасць і ў далейшым будзе такой жа рознабаковай і плённай, напоўненай новымі здзяйсненнямі на карысць беларускага народа», — гаворыцца ў віншаванні.

Аляксандр Лукашэнка пажадаў юбіляру здароўя, натхнення, поспехаў, бадзёрасці і аптымізму.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Прэса, эканомія і беражлівасць

Эканомія энергіі з'яўляецца самай таннай і ў той жа час самай прымальнай яе крыніцай. Ёмкая, але вельмі правільная канстатацыя сітуацыі, з якой сёння сутыкаецца не толькі наша краіна, якая не мае ўласных буйных крыніц энергіі, але, напэўна, усе індустрыяльныя дзяржавы сучаснага свету. (Дарэчы, з больш чым 38 млн тон умоўнага паліва, якое штогод спажываецца ў Беларусі, толькі 16 працэнтаў — уласныя энергарэсурсы. Астатняе — закупляецца).

Вялікая роля ў прапагандзе гэтага належыць беларускай прэсе, адзначыла ўчора на семінары кіраўнікоў дзяржаўных СМІ па пытаннях інфармацыйнага забеспячэння дзяржаўнай палітыкі ў галіне эканоміі і беражлівасці, дзейнасці рэгіянальнай прэсы першы намеснік міністра інфармацыі Лілія Ананіч. «Мы павінны працаваць тут актыўна, арыентуючыся на канкрэтны, патрэбны нашай краіне вынік».

І, як адзначыў намеснік начальніка галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі Прэзідэнта Усевалад Янчэўскі, размова гэтая не была фармальнай, пустой. І гэтая зацікаўленасць павінна выліцца на старонкі газет, у тэле- і радыёперадачы, каб кожны грамадзянін краіны зразумеў, што і ад яго асабіста залежыць, як будзем жыць усе мы заўтра.

Кар. «Звязды».

АРЭХІ Ў МІЖСТОЛЕВАЙ ПРАСТОРЫ

Гомельскія памежнікі выявілі патаемнае сховішча ў пасажырскім цягніку «Сімферопаль—Мінск».

Тут захоўвалася 25 кілаграмаў грэцкіх арэхаў, віна-гарэлачныя вырабы... Агульны кошт кантрабанды складае амаль 5 млн рублёў.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Каралева БМЗ

Фота БЕЛТА.

Маладыя спецыялісты БМЗ прайшлі пасвячэнне ў металургі.

Нядаўняя выпускніца ВНУ, а цяпер майстар АТК трубнай вытворчасці БМЗ Ірына СЯСЬКОВА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЮШЧАНКА ПАДТРЫМАЕ КАНДЫДАТУРУ ПРЭМ'ЕРА АД БЮЦ І НУ — НС

Прэзідэнт Украіны Віктар Юшчанка падтрымаў намер Блока Юліі Цімашэнкі і прапрэзідэнцкага блока «Наша Украіна — Народная самаабарона» сфарміраваць у парламенце «аранжавую» кааліцыю, а таксама выказаў гатоўнасць унесці прапанаваныя гэтай кааліцыяй кандыдатуры на пасаду прэм'ера і членаў урада для зацвярджэння Вярхоўнай Радай.

СААКАШВІЛІ ПРАПАНАВАЎ ПАДОЎЖЫЦЬ ТЭРМІН СВАІХ ПАЎНАМОЦТВАЎ

Апазіцыя будзе змагацца з «узурпацыяй» улады.

Прэзідэнт Грузіі Міхаіл Саакашвілі прапанаваў павялічыць прэзідэнцкі тэрмін з чатырох да пяці гадоў, а таксама праводзіць парламенцкія і прэзідэнцкія выбары адначасова раз у пяць гадоў.

З такой ініцыятывай Саакашвілі выступіў на сустрэчы з парламенцкай большасцю ў Тбілісі. Нагадаем, што выбары прэзідэнта Грузіі павінны адбыцца восенню 2008 года. Тым часам аб'яднаная грузінская апазіцыя, у якую ўваходзяць дзесяць палітычных арганізацый, прыняла маніфест з асноўнымі задачамі сваёй палітычнай барацьбы. «Фактычна ў краіне ўстаноўлены палітычны тэрор і парушаны правы чалавека», сказана ў маніфесце.

АКЦЫЯНЕРАЎ «ДНЕПРАГАЗА» «НАВУЧАЦЬ КРЫМІНАЛЬНАЙ АДКАЗНАСЦІ»

Пракуратура Днепрапятроўскай вобласці праводзіць следчыя дзеянні з трыма падазронымі ў службовай халатнасці, якая прывяла да выбуху газу ў Днепрапятроўску. Сярод іншых арыштаваны і дырэктар ААТ «Днепрагаз». У выніку выбуху загінула 17 чалавек, 16 пацярпелых дагэтуль знаходзяцца ў бальніцы.

«Днепрагаз» кантралюе расійская кампанія ЗАТ «Комплексныя энергетычныя сістэмы» расійскага мільярдэра Віктара Вексельберга. Прэзідэнт Украіны Віктар Юшчанка папрасіў мэра Днепрапятроўска публічна запатрабаваць ад уласнікаў ААТ кампенсацыі ўрону і аказання дапамогі пацярпелым.

Отдел образования Дзержинского райисполкома (Продавец) совместно с КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДЯТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже зданий: старших классов общей пл. 501 кв.м, спортзала общей пл. 302,1 кв.м, котельной общей пл. 173,6 кв.м, начальных классов общей пл. 217,0 кв.м, Томковичской средней школы, расположенных: Минская обл, Дзержинский р-н, д. Томковичи. Площадь зем. участка 1,6666 га. Начальная цена — 179 220 560 бел. рублей. Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 дней со дня подписания протокола о результатах аукциона. Объект продается без условий. Переход права пользования земельным участком будет осуществлен по решению райисполкома. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 20.11.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 19.11.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34
Сайт в Интернете: www.rlt.by.

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

ПРОВОДЯТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже жилого дома об. пл. 64,5 кв.м, расположенного на земельном участке пл. 0,1240 га (водоохранная зона реки Сервечь), по адресу: Минская обл., Мядельский р-н, г.п. Кривичи, ул. Набережная, д. 13. Начальная цена — 16 682 815 бел. рублей. Оплата за объект производится в течение 30 дней с даты проведения торгов. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 11.09.2007 г. Аукцион состоится 06.11.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 05.11.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34
Сайт в Интернете: www.rlt.by.

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

У БЕЛАРУСІ НЕ АДБУДЗЕЦЦА СКАЧКА ЦЭНАЎ НА ВАЖНЕЙШЫЯ ХАРЧОВЫЯ ТАВАРЫ

Аб гэтым паведаміў на семінары ў Мінску намеснік міністра эканомікі Уладзімір Адашкевіч.

«Гэтыя цэны кантралююцца дзяржавай, таму скачкоў не будзе, — падкрэсліў Уладзімір Адашкевіч. — У тым ліку гэта датычыцца малака і малочнай прадукцыі». Адносна закупачных цэнаў на малако Уладзімір Адашкевіч адзначыў, што іх павышэнне адбываецца ў адпаведнасці з гадавым прагнозам, які прадугледжвае павелічэнне закупачных цэнаў на малако на 5 працэнтаў у студзені, на 5 працэнтаў у верасні і на 10 працэнтаў у кастрычніку. «Што датычыцца росту адпускных і рознічных цэнаў на харчовыя прадукты, то тут таксама ўсё будзе адбывацца ў рамках прагнозу. Ніякіх выраўноўванняў цэнаў на прадукты харчавання з іх узроўнем у Расійскай Федэрацыі ў Беларусі не разглядаецца», — запэўніў намеснік міністра. Паводле слоў Уладзіміра Адашкевіча, цэны на спажывецкія тавары ў Беларусі будуць павышацца ўмерана, у рамках інфляцыі. У прыватнасці, цэны на малочную прадукцыю, з улікам павышэння закупачных цэнаў, узрастуць прыкладна на 3 працэнты ў кастрычніку і лістападзе гэтага года і не больш як на 2 працэнты ў снежні. Намеснік міністра эканомікі таксама адзначыў, што цяпер у Беларусі не разглядаецца пытанне павышэння цэнаў на муку, хлеб і хлебабулачныя вырабы, мяса і мясную прадукцыю.

Кар. БЕЛТА.

ПРАВІНЦЫЙНАЯ КАРУПЦЫЯ

Былы дырэктар УП «Докшыцкае прадпрыемства меліярацыйных сістэм» Ш. і ягоны намеснік М. атрымалі хабар у памеры 80 тысяч долараў.

Больш за тое, паводле звестак Генеральнай пракуратуры Беларусі, гэта была толькі першая частка «ганарару» памянёным асобам, якія абяцалі прадстаўнікам адной з фірмаў забяспечыць перамогу на аўкцыёне па продажу аб'ектаў нерухомасці, што належалі прадпрыемству. Бізнэсмены гатовы былі даць правінцыйным карупцыянерам хабар у памеры 170 тысяч долараў. Але гэты «гешэфт» спынілі супрацоўнікі праваахоўных органаў. Адметна, што хабарнікі дзейнічалі не наўпрост, а праз пасрэдніка — менеджара адной са сталічных фірмаў. За свае паслугі ён атрымаў 10 тысяч долараў. Аднак скарыстаць «брудныя» грошы таксама не паспеў. Хаўрусніка докшыцкіх карупцыянераў затрымалі. Высветлілася, што ён не толькі аказваў пасрэдніцкія паслугі хабарнікам, але і сам займаўся махлярствам. У прыватнасці, следства ўстанавіла, што гэты прайдзісвет шляхам падману і падробкі дакументаў атрымаў на складзе аднаго таварыства з абмежаванай адказнасцю харчовую прадукцыю коштам 32 мільёны рублёў.

Менеджар асуджаны да 10 гадоў пазбаўлення волі. Ягоныя докшыцкія «кліенты», атрымалі па 9 гадоў зняволення.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже административного здания об. пл. 690,1 кв.м, гаражей об. пл. 84,2 кв.м, расположенных в г. Молодечно, ул. Маркова, д. 16. Площадь зем. участка 0,2511 га. Начальная цена — 267 099 174 бел. рублей. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 10.08.2007 г. Аукцион состоится 06.11.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 05.11.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8017) 224 61 34
Сайт в Интернете: www.rlt.by.

БЕЛИНВЕСТБАНК

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС НА 1 ОКТЯБРЯ 2007 Г.

НАИМЕНОВАНИЕ БАНКА: **ОАО «БЕЛИНВЕСТБАНК»**

в миллионах белорусских рублей

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2007 г.	2006 г.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	**АКТИВЫ**				
2	Денежные средства	1101	1	125 925,6	85 709,6
3	Средства в Национальном банке	1102	2	123 057,1	92 379,8
4	Ценные бумаги	1103		376 362,9	170 955,6
	для торговли	11031	3	-	
	удерживаемые до погашения	11032	3.1	*18 010,4*	
	в наличии для продажи	11033	3.2	*358 352,5*	*170 955,6*
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	4	181 549,1	224 031,2
6	Кредиты клиентам	1106	5	1 819 266,5	1 169 734,9
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	6	421,4	472,5
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	7	120 056,8	89 393,5
9	Прочие активы	1109	8	152 613,9	25 952,2
10	**Итого активы**	**110**		**2 899 253,3**	**1 858 629,3**
11	**ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**				
12	Средства Национального банка	1202	9	81 155,5	28 482,5
13	Кредиты и другие средства банков	1205	10	133 458,0	97 315,9
14	Средства клиентов	1206	11	2 201 830,5	1 399 269,6
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208		18 673,0	1 992,3
16	Прочие обязательства	1209	12	157 223,4	122 166,1
17	Всего обязательства	120		2 592 340,4	1 649 226,4
18	**КАПИТАЛ**				
19	Уставный фонд	1211	13	154 413,7	107 109,4
20	Эмиссионный доход	1212		0,1	0,1
21	Резервный фонд	1213		19 939,6	16 080,4
22	Накопленная прибыль	1214	14	78 341,9	45 398,4
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	15	54 217,6	40 814,6
24	Всего капитал	121		306 912,9	209 402,9
25	**Итого обязательства и капитал**	**12**		**2 899 253,3**	**1 858 629,3**
26	**ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ**				
27	Требования	1301	16	**1 213 314,0**	**691 383,1**
28	Обязательства	1302	17	**492 006,5**	**310 836,7**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ НА 1 ОКТЯБРЯ 2007 ГОДА

НАИМЕНОВАНИЕ БАНКА: **ОАО «БЕЛИНВЕСТБАНК»**

в миллионах белорусских рублей

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2007 г.	2006 г.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	Процентные доходы	2011		175 540,1	113 968,4
2	Процентные расходы	2012		103 856,9	66 784,3
3	*Чистые процентные доходы*	201	18	71 683,2	47 184,1
4	Комиссионные доходы	2021		67 567,2	66 261,9
5	Комиссионные расходы	2022		5 374,2	4 529,6
6	*Чистые комиссионные доходы*	202	19	62 193,0	61 732,3
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	203	20	19 415,5	20 273,1
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	-82,7	76,2
9	Доход в форме дивидендов	205		18,5	23,3
10	Чистые отчисления в резервы	206	22	6 369,2	7 735,4
11	Прочие доходы	207	23	6 856,3	5 102,6
12	Операционные расходы	208	24	100 963,7	87 389,2
13	Прочие расходы	209	25	5 313,6	4 181,0
14	Налог на прибыль	210		10 618,4	8 953,2
15	**Прибыль (убыток)**	**2**		**36 818,9**	**26 132,8**

Зам. Председателя Правления — Т.А. Новосельская
Главный бухгалтер — А.Н. Сырокваш

Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности № 3 от 27.10.2006 г.

ПРЫВІТАННЕ З МІНУЛАГА

У Мсціслаўскім гісторыка-археалагічным музеі адкрылася выстава паштовак і фота канца XIX — пачатку XX стагоддзяў

Сямейны архіў

Візітоўкай выставы стала паштоўка з выявай паштальёна і надпісам «Привѣтъ изъ...» Цікава, што драўляны будынак, дзе цяпер месціцца музей, раней займала пошта.

Паштоўкі належаць прыватнай калекцыі Зоі Урбановіч — жыхаркі Мсціслава, настаўніцы на пенсіі. Яна прадставіла на выставу больш за дзве сотні паштовак і фотаздымкаў з сямейнага архіва.

— Гэта памяць пра маіх бацькоў, — сказала Зоя Канстанцінаўна. — У сям'і збіралі паштоўкі і літаграфіі заўсёды, колькі я сябе памятаю. Жыццё было шэрым, і гэтыя карцінкі ўпрыгожвалі яго. І, безумоўна, нам проста пашанцавала: у апошнюю вайну дом захаваўся, а з ім і гарышча, дзе захоўваліся старыя рэчы.

Дзед Зоі Канстанцінаўны Фёдар Раманавіч Шыркоі служыў на пошце. У сямейным архіве захаваліся дакументы, з якіх вынікае, што ён атрымліваў 16 рублёў у месяц. За сваю працу ён быў узнагароджаны двума сярэбранымі медалямі, але ад аднаго адмовіўся і ўзяў прэмію грашыма, бо сродкаў на вялікую сям'ю не хапала. А бацька Урбановіч ваяваў у час Першай сусветнай вайны, і яго фотаздымкі тых гадоў таксама прысутнічаюць на выставе. Самае старое фота на выставе, дарэчы, датуецца 1867 годам.

Не эротыка, а замілаванне

Паштоўкі і фота на выставе падзялілі на некалькі тэмаў. Першая: «Каханне праз гады і стагоддзі». Гэта віншавальныя паштоўкі, якія дасылаліся каханым. На іх пары танчаць, робяць падарункі, прызнаюцца ў сваіх пачуццях, нават высвятляюць адносіны і, у большасці, цалуюцца.

— Паглядзіце на гэтыя пацалункі, і вы не пабачыце ніякай пошласці і моднай цяпер эротыкі, — паказвае старшая навуковая супрацоўніца Мсціслаўскага музея Валянціна Цімашкова. — Гэтыя выявы выклікаюць пачуццё замілавання.

Асобная тэма — як выглядаюць жанчыны на старых паштоўках.

— Мінімум касметыкі, — каментуе Валянціна. — Не, вядома ж, і за тым часам свецкая жанчына карысталася і пудрай, і памадай, але толькі падкрэслівала сваю прыродную прыгажосць. Акцэнт рабіўся на прычоску, упрыгажэнне кветкамі, сукенку дапаўняла хустка ці карункавы каўнер.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

КУРСЫ ВАЛЮТ

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 18.10.2007 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША 2 150,00
1 еўра 3 050,20
1 латвійскі лат 4 341,24
1 літоўскі літ 882,92
1 чэшская крона 110,66
1 польскі злоты 822,54
1 расійскі рубель 86,25
1 украінская грыўня 425,53

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD 24,9275
10 UAH 49,3673
1000 BYR 11,5807
EUR 35,3372

Курс у гандлёвых кампаніях (на 17.10.2007 г.)

USD .... 2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2007 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ISSN 1990 - 763X

07199>

НА ПРАМЫСЛОВЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАХ СЯРЭДНЯЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА Ў ЖНІЎНІ СКЛАЛА BR823 ТЫС.

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу, гэта на 12 працэнтаў вышэй за сярэднерэспубліканскі ўзровень аплаты працы. Найбольш высокая аплата працы ў жніўні гэтага года склалася на прадпрыемствах нафтаперапрацоўчай прамысловасці — Br1 млн. 303 тыс., чорнай металургіі — Br1 млн. 243 тыс. У сельскай гаспадарцы — Br496 тыс. (на 33 працэнты ніжэй, чым у сярэднім па рэспубліцы).

Дэбюракратызацыя

Для кожнага чалавека, які звяртаецца ва ўладныя структуры, яго праблема з'яўляецца найважнейшай

Учора апублікаваны Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб дадатковых мерах па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асобаў. Аб тым, як вядзецца работа са зваротамі грамадзян у Пінску, мы гутарым з кіраўніком спраў Пінскага гарвыканкама Лявонціем ЛЕМЯШЭЎСКІМ.

Першае, што зрабілі, гэта памянялі рэжым работы аддзелаў і ўпраўленняў выканкама, якія найбольш запатрабаваны людзьмі. Скажам, службы ЖКГ зараз вядуць прыём грамадзян да 20 гадзін штодзень, а таксама ў суботу. У гарадскім выканаўчым камітэце створаны два новыя сектары, якія непасрэдна працуюць з грамадзянамі і іх зваротамі. Першы сектар у складзе двух спецыялістаў так і называецца — сектар па рабоце са зваротамі грамадзян. Другі сектар, таксама з двух чалавек, спрошчана называюць «адно акно». Яго служачыя накіроўваюць наведвальнікаў у патрэбную службу, даюць кансультацыі наконт таго, як трапіць на прыём да таго ці іншага кіраўніка, куды накіроўваць свой зварот. І адна, і другая службы працуюць з васьмі раніцы да васьмі вечара, а таксама ў суботу.

— Як арганізаваны прыём гараджан старшынёй гарвыканкама і яго намеснікамі?

— Пра гэта ўся інфармацыя змешчана на спецыяльным стэндзе на першым паверсе гарвыканкама. Кожны наведвальнік можа прачытаць, у які дні прымае старшыня, намеснікі. Тут жа можна даведацца, якія пытанні курыруе кожны з намеснікаў старшыні райвыканкама і прыкладна вырашэнне: да каго трэба ісці з той ці іншай жыццёвай праблемай. Акрамя абавязковых дзён прыёму, якія ўстаноўлены законам, усе намеснікі старшыні Пінскага гарвыканкама раз на месяц па суботах праводзяць прыём грамадзян.

— Але каб зваротаў было менш, патрэбна масавае інфармаванне, а таксама зваротная сувязь...

— У гэтым сэнсе ўладзе вельмі дапамагаюць мясцовыя сродкі масавай інфармацыі. «Прамыя лініі» на тэлебачанні і ў газеце «Пінскі веснік» сталі традыцыйнымі. Кожны квартал адзін з намеснікаў старшыні райвыканкама сустракаецца з чытачамі і гледачамі ў прамым эфіры або на тэлефоннай лініі. І людзі прывыкаюць да такой формы зносінаў з прадстаўнікамі ўлады. «Прамых ліній» чакаюць. Пастаўленае гараджанінам пытанне падчас дыялога фіксуецца і разглядаецца як зварот. На яго даецца адказ. Часта бывае, што праблема аператыўна вырашаецца на карысць чалавека. Колькі двароў было добраўпарадкавана, дарог падсыпана, ліхтароў адрамантавана пасля «Прамых ліній»!

— Многа пытанняў і зваротаў датычыць добраўпарадкавання горада?

— Гэты блок праблем па колькасці ледзве на другім месцы. Найбольш людзей цікавіць, якія структуры на самых розных жыллёвых праблемах. На трэцім месцы звароты па пытаннях працы і сацыяльнай абароны, далей — па пытаннях законнасці і асновах грамадскага парадку. Так выглядае статыстыка не толькі ў Пінску, яна кругом прыкладна аднолькавая. Важна ўсведамляць, што за статыстыкай — людзі. І для кожнага чалавека яго праблема з'яўляецца найважнейшай. Прывяду прыклады са зваротаў апошняга часу, якія на памяці. Жанчына паскардзілася на сваю нязгоду з формай правядзення жараб'ёўкі ў кааператыве. Пры праверцы аказалася, што былі дапушчаны тэхнічныя агрэхі. Жараб'ёўку правялі наноў. Грамадзянка атрымала другую кватэру. Здавалася б, дробязнае пытанне. Але для чалавека яно вельмі важнае.

Пасля звароту групы грамадзян, індывідуальных забудоўшчыкаў, гарвыканкам прыняў рашэнне з фармулёўкай «у парадку выключэння». Была дадзена згода на падвядзенне газу ў дамы, дзе не закончаны поўнасцю аддзелачныя работы. Але людзі там жывуць, і ацяпляльны сезон пачынаецца. Што для іх важней, чым цяпло ў доме?

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Прамая лінія

УТАЙМАВАЦЬ ВЫСОКІ ЦІСК — ПРАДУХІЛІЦЬ КАТАСТРОФУ

Адной з асноўных медыцынскіх праблем у нашай краіне застаецца дамінаванне сардэчна-сасудзістай паталогіі ў структуры агульнай смяротнасці. Яна складае амаль 55 працэнтаў. Гібель чалавека наступае, вядома ж, не ад першага скачку ціску, а з-за таго, што з цягам часу гэта адхіленне прывяло да інфаркту або інсульту. А палова ўсіх выпадкаў таго ж інфаркту міякарда заканчваецца смяротным зыходам. Вось чаму такой важнай падаецца спецыялістам своечасовая дыягностыка і пастаяннае, бесперапыннае лячэнне ішэмічнай хваробы сэрца і артэрыяльнай гіпертэнзіі. Ішэмія — атэрасклероз сасудаў сэрца і галаўнога мозга — абумоўлена, з аднаго боку, такімі фактарамі рызыкі, на якія не паўплываеш (узрост, пол, спадчыннасць), а з другога — такімі, на якія паўплываць можна і трэба. І вось тут на першым месцы знаходзіцца ўласна артэрыяльная гіпертэнзія. На вялікі жаль, велізарная колькасць нашых людзей працуюць ці адпачываюць з высокімі лічбамі артэрыяльнага ціску і іх гэта абсалютна не турбуе! Так мы выпускаем з-пад увагі, бадай, самую важную для любога чалавека задачу — усведамленне неабходнасці займацца сваім здароўем. У многіх краінах, праўда, такое ўсведамленне «заахвочваецца» на дзяржаўным узроўні: шляхам, напрыклад, матэрыяльнага стымулявання тых прадпрыемстваў ці арганізацый, супрацоўнікі якіх вядуць здаровы лад жыцця.

Вядучая нашай «прамой лініі» — прафесар кафедры ўнутраных хвароб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, доктар медыцынскіх навук, галоўны кардыёлаг Камітэта аховы здароўя Мінгарвыканкама Наталля МІЦЬКОЎСКАЯ прапануе запомніць некалькі простых рэчаў, важных для кожнага з нас. Па-першае, артэрыяльны ціск у стане спакою не павінен быць вышэй за 120/80. Лічбы вышэй за 140/90 сведчаць аб наяўнасці артэрыяльнай гіпертэнзіі. Узровень агульнага халестэрыну павінен быць менш за 5,2 ммоль/літр, пры ішэміі ці артэрыяльнай гіпертэнзіі — менш за 4,5 ммоль/літр. Важна, каб халестэрын ліпапратэінаў нізкай шчыльнасці ў чалавека, які пакутуе ад ішэміі, быў менш за 2,6 ммоль/літр, а ліпапратэіны высокай шчыльнасці павінны быць звыш 1 ммоль/літр у мужчын і звыш 1,3 ммоль/літр у жанчын. Пакацтвык глюкозы крыві — менш за 6,1 ммоль/літр, аб'ём таліі ў жанчын — не больш за 88 см, у мужчын — не больш за 104 см. І яшчэ: каб 50 працэнтаў працоўнага часу чалавек праводзіць за пісьмовым сталом, значыць, мае быць парушэнне кровазвароту, якое рана ці позна праявіцца ў ныдобрым чынам.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

☎— Добры дзень! Мяне завуць Тамара Пятроўна. У мяне — ішэмічная хвароба сэрца, атэрасклератычны кардыясклероз, атэрасклероз аорты і каранарных артэрый, артэрыяльная гіпертэнзія 2-й ступені. Прыцягла час прымала манапрыл, метапралол, але яны перасталі дапамагаць. Тады прызначылі эналапрыл і манукапс, але апошні я пакуль не прымаю. Ці правільна я раблю?

— У вас — самыя распаўсюджаныя захворванні, прычым не толькі ў нашай краіне, але і ва ўсім свеце. Іх асаблівасць заключаецца ў прымяненні пажыццёвага лячэння. Менавіта гэта і будзе з'яўляцца прафілактыкай сур'ёзных сасудзістых катастроф — такіх, як інфаркт міякарда і інсульт. Тактыка прыёму то адных, то іншых прэпаратаў не зусім карэктная. Таму было б добра, каб вы са сваім доктарам абмеркавалі прыём камбінаванай тэрапіі, якая ўключала б інгібітары АПФ — той жа эналапрыл, бэтаадэнаблакатары — эталапол і метапралол, а таксама аспірын і статыны. Толькі такая комплексная тэрапія будзе сапраўды прафілактыкай і лячэннем вашага захворвання. Калі ласка, ні ў якім разе без кансультацыі з доктарам, на свой погляд, не кідайце гэта лячэнне. Інакш захворванне будзе імкліва прагрэсаваць.

— У мяне яшчэ неўроз...

— Самы вялікі ўклад у гэты неўратычны стан уносіць якраз артэрыяльная гіпертэнзія. Не выключана, што асноўныя праяўленні неўрозу абумоўлены менавіта неадэкватным лячэннем артэрыяльнай гіпертэнзіі. Таму спачатку неабходна падабраць тэрапію, якая будзе трымаць ваш ціск на ўзроўні 120/80, 140/90 і толькі тады, калі вы ўсё роўна будзеце адчуваць раздражненне ці парушэнне сну, трэба будзе дадатковa вырашаць пытанне аб прызначэнні адпаведных прэпаратаў.

— Ведаеце, ціск амаль нармалізаваўся...

— Вельмі добра. У хуткім часе вы будзеце адчуваць сябе намнога лепш. Трэба памятаць, што прызначаны вам лекі — гэта сябры, іх трэба прымаць, а ўсе іх пабочныя эфекты намнога больш бяспечныя, чым вашы захворванні.

☎— Настасся, Мінск. У маёй маці вельмі баліць сэрца, і, бывае, так моцна, што яна ледзь не страчвае прытомнасць. Апошні час нямеюць пальцы. Скажыце, што гэта з ёю адбываецца, як з гэтым змагацца?

— Ваша маці звярталася ў лячэбную ўстанову?

— Звярталася, але рэальнай дапамогі не атрымала. Магчыма, вы падкажаце, як можна самім змагацца з захворваннем.

— Я гэтага ніколі не рэкамендую. Для таго і існуюць традыцыйная і нават нетрадыцыйная медыцына, каб дапамагаць канкрэтным людзям. Трэба яшчэ раз звярнуцца да свайго доктара, магчыма, вашу маці накіруюць у гарадскі кардыядыспансэр, дзе правядуць вельмі вопытныя спецыялісты і дзе ёсць добрае абсталяванне. Там можна дыягнаставаць захворванне і атрымаць канкрэтныя рэкамендацыі.

☎— Але ў вас ёсць пэўныя меркаванні аб тым, па якой прычыне могуць нямець пальцы?

— Найбольш распаўсюджанае захворванне, якое прыводзіць да такіх адчуванняў — астэахандроз пазваночніка. Але не думаю, што можна ставіць дыягназы па тэлефоне. Вазьміце на кантроль, каб ваша маці наведала неўролага ці кардыёлага па месцы жыхарства і папрасіла там накіраванне на абследаванне ў кардыядыспансэр.

**«Прамую лінію» правялі
Святлана БАРЫСЕНКА
і Вольга ШАЎКО.**

(Працяг будзе.)

Дзяржава — гэта перш за ўсё людзі

— на гэтым сцвярджэнні заснавана асноўная канцэпцыя Тэлерадыёвяшчальнай арганізацыі Саюзнай дзяржавы (ТРА Саюза), афіцыйнае адкрыццё прадстаўніцтва якой у Беларусі адбудзецца сёння.

ТРА Саюза створана ў студзені 1998 г. За асноўны накірунак было ўзята ўмацаванне адносінаў супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Расіяй. За час свайго існавання арганізацыя стварыла шэраг дакументальных фільмаў і тэлесюжэтаў, што расказваюць пра гісторыю і сённяшні дзень брацкіх народаў. З сёлетняга верасня ТРА Саюза пачала вяшчанне на спадарожнікавым канале «ТРА».

Ул. інф.

Укрутую, усмятку і ў «мяшэчак»

Юбілейны, дзесяты па ліку конкурс «Прадукт года-2007» адкрыўся Фестывалем яйка ў парку актыўнага адпачынку «Якуцкія горы» — між іншым, у Сусветны дзень яек.

Заснаваны гэты дзень Міжнароднай яечнай камісіяй (ёсць і такая) — арганізацыяй, што прадстаўляе інтарэсы вытворцаў з усяго свету. Святкаванне Сусветнага дня яек у другую пятніцу кастрычніка ў многіх краінах стала ўжо традыцыйным. У Беларусі ж адпаведны фестываль прайшоў упершыню. Удзел у ім узялі вядучыя вытворцы яек і ўладальнікі вядомых брэндаў: РУСВП «Мінская птушкафабрыка № 1», РУСВП «Салігорская птушкафабрыка», ААТ «Мінская птушкафабрыка імя Н. Крупскай», РУСВП «Прыдняпроўская птушкафабрыка» (апошняя, дарэчы, «спецыялізуецца» на страусах). На фестывалі ўдзельнікаў і гасцей чакалі выступленні экспертаў, дэгустацыя прадукцыі, а таксама шэраг конкурсаў, ад забаўных да цалкам сур'ёзных. Напрыклад, адным прапанавалася выпіваць яйкі на хуткасць, другім — кідаць у мішэнь, трэцім — паспаборнічаць у кулінарным паядынку па прыгатаванні амлету.

«Некалькі гадоў таму ніхто і меркаваць не мог, што яйка стане не толькі функцыянальным прадуктам, у вытворчасці якога аднымі з першых пачалі выкарыстоўвацца тэхналогіі ўзбагачэння нутрыентамі (селенам, ёдам, вітамінам А і Е), але і дасць штуршок развіццю паспяховых брэндаў», — адзначае старшыня аргкамітэта конкурсу «Прадукт года» Ігар Данілаў.

Дарэчы, сёлета ў конкурсе «Прадукт года» змагаюцца за перамогу больш як 100 вядомых вытворцаў харчовых тавараў — прычым не толькі з Беларусі, але і з блізкага замежжа.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

Справа аб «яйкаквадратах»

У судовай калегіі па справах інтэлектуальнай уласнасці Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь завяршыўся судовы працэс па грамадзянскай справе па іску Разанава А.С. і Маркаўца В.П. да СТАА «Мабільныя тэлесістэмы» аб абароне аўтарскіх правоў. У іскавай заяве А. Разанаў і В. Маркавец прасілі суд абавязаць СТАА «Мабільныя тэлесістэмы» апублікаваць у СМІ інфармацыю аб дапушчаных таварыствам парушэннях іх аўтарскіх правоў у адносінах да твораў «яйкаквадраты», што выразілася ў незаконных пераробках арыгінальных твораў і іх далейшым выкарыстанні. Рашэннем Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь 16 кастрычніка 2007 года А. Разанаву і В. Маркаўцу адмоўлена ў задавальненні іх іскавых патрабаванняў.

Алена ДЗЕВОЙНА.

Спаліў сябе дызельным палівам

Ноччу ў вёсцы Клінавае ў Шаркоўшчынскім раёне ў прыватным доме знайшлі труп гаспадара.

Высветлена, што мужчына 1948 года нараджэння спаліў сябе, абліўшыся дызельным палівам. Устанавілі, што раней ён неаднаразова выказваў намер скончыць жыццё самагубствам, злоўжываў спіртным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ІМЯ ВЁСКІ

Ва ўчарашнім нумары газеты па тэхнічных прычынах матэрыял Ларысы Цімошык «Імя вёскі» быў надрукаваны не ў поўным аб'ёме, таму прапануем яго заканчэнне.

— Сёння сярод гараджан стала модна набываць дамкі ў вёсках і ездзіць туды час ад часу, нават сярод вядомых асобаў я ведаю такіх. Можа сваім прыкладам паважаныя людзі могуць прыцягнуць увагу да гэтай праблемы, і змогуць ажывіць жыццё вяскоўцаў, тым самым падтрымліваючы іх?

— Я на гэта надта не спадзяваўся б. Мець дачу, пакапацца ў зямлі ў выхадныя замест размінкі — гэта адно. Для іх вёска — адпачынак, спроба збегчы ад гарадской мітусні. А гэта ж адразу адчуваецца, прыкмячаецца. Ці стануць гэтыя людзі вяскоўцамі па сутнасці? Гэта ж асаблівы лад жыцця, свая сістэма каштоўнасцяў, зносінаў з суседзямі, адносінаў да справы, да зямлі. Беларуская вёска — своеасаблівы сусвет, каб яго адчуваць у поўнай меры, трэба ў ім нарадзіцца, быць выхаваным і існаваць зусім не час ад часу. Але тое, што цікавасць да вёскі ёсць, радуе. Таму можа і цяперашнія гараджане зразумеюць нашу ініцыятыву і захочуць захаваць для дзяцей і ўнукаў імя сваёй роднай, сваёй любімай вёскі.

ПРЫВІТАННЕ З МІНУЛАГА

*(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)*

Некаторыя паштоўкі суправаджаюцца тэкстам — па-руску, з літарай «ъ». На адной распавядаецца, што дзяўчаты цяпер ой-ёй-ёй і маюць кавалераў ледзь не трыста. На іншай паштовы голуб прынёс музычныя ноты і тэкст: «Аддай мне хвіліны захаплення і кахання». А вось карцінка: каля мора цалуюцца матрос і дзяўчына, якая абяцае «ў паўночны час пры луне маліцца аб табе». У яшчэ адной фігуруюць дама і парася: гэта, відаць, ад нешчаслівага паклонніка, які тым не менш жадае «знайсці хутчэй мужа і з ім быць цалкам шчаслівай».

Гэтую паштоўку атрымала ў 1914 годзе ў Мсціславе Клаўдзія Фёдараўна Шырокая. Разам з «Казкай» сваякі даслалі ёй душэўнае прывітанне.

Мовы марак і кветак

Адна з самых цікавых рэчаў — гэта мова паштовых марак. На адной з паштовак змешчаны кароткі падручнік. Аказваецца, марку на паштоўку альбо канверт можна прыклеіць па-рознаму, і гэта будзе тайным пасланнем да адрасата.

Тут важна размяшчэнне маркі і вугал нахілу. Калі прыклеіць марку вертыкальна, то гэта будзе азначаць «Шчырасць», калі перавярнуць — «Да пабачэння». Калі ў гарызантальнай марцы пацягнуць уніз правы ніжні куток — «Я паважаю, але не кахаю цябе». Мовай марак можна сказаць наступныя словы: «Я на цябе злую», «Я чакаю цябе», «Я жадаў бы быць паблізу ад цябе», «Усё на свеце магчыма, але асцярожна».

На паштоўцы, дзе змешчана мова марак, ёсць сваё пасланне: «Дарэмна, ты мне не падабаешся». Напэўна, яе аўтар хацеў, каб адрасат дакладна зразумеў яго думку. Але зрабіў гэта тактоўна: не ў адкрытай гутарцы, а з дапамогай звычайнай паштовай маркі. Гэта было ў 1911 годзе, амаль сто гадоў таму.

Таксама цікавая і мова кветак, якія змешчаны на іншай паштоўцы. Для таго, каб сказаць нешта, не трэба было нават дарыць жывыя кветкі, а проста паштоўку з іх выявай. Ландыш скажа: «Я даўно цябе кахаю». Чырвоная ружа паведаміць, што каханне ўжо знясільвае, белая ружа адкажа: «Я не магу». Дзікая ружа прадэманструе, што чалавек памірае ад рэўнасці, а любая белая кветка нарэшце адкажа: «Я цябе кахаю». Хоць усё ж магчымы і варыянт з крапівой: «Дарэмна, ты мне не падабаешся».

Сюжэты і мары пачатку XX стагоддзя

Мсціслаўская выстава прадстаўляе цэлую эпоху ў тварах. Выявы на старых паштоўках — чорна-белыя, падмаляваныя прыемнымі мяккімі колерамі — сімвалізуюць для нас пачатак мінулага стагоддзя, яшчэ да катаклізмаў. Калі паштоўкі элегантна называліся адкрытымі лістамі, а твары людзей былі спакойныя, ціхамірныя. Ні гора войнаў і рэвалюцый, ні цяперашняй штодзённай спешкі.

Некаторыя паштоўкі ўпрыгожаны рэльефнымі дэталямі, зробленымі з дапамогай тэкстылю. На адной блішчыць птушка, на іншай — перламутрам адліваюць крылы каляднага анёла.

Велікодныя паштоўкі ўпрыгожаныя яйкамі розных памераў і колераў. Уражвае адна з іх, дзе жанчына трымае ў руках два яйкі, якія цалкам падобныя на страусавыя.

Прыгожая жанчына ў вечаровай сукенцы з келіхам у руцэ і бутэлькай шампанскага, замест сумачкі — віншавальная паштоўка да Новага 1908 года. А вось іншы навагодні сюжэт: жанчына гатуе напоі для гасцей, а ў яе думках іншая карцінка — пара цалуецца за святочным сталом. Гэта была мара 1912 года. А вось віншавальная паштоўка для аматаркі шопінгу: Ражство і жанчына радасна цягне дадому шматлікія пакункі з падарункамі.

Прыколы заўсёды модныя

— Шкада, што цяпер традыцыя дасылаць сваякам і сябрам паштоўкі ўжо зусім адышла, — уздыхае Валянціна Цімашкова. — Мне падаецца, што толькі закаханыя яшчэ абменьваюцца віншавальнымі сардэчкамі на дзень Святога Валянціна. А так — не. Як пры нашым тэмпе жыцця знайсці час і сілы на тое, каб выбраць і набыць паштоўку, падпісаць, прыклеіць марку, прыйсці на пошту і адправіць? Прасцей узяць у рукі мабільны тэлефон, набраць нумар і сказаць: «Прывітанне! Віншую са святам!»

Цяпер паштоўкі трансфармуюцца ў новых тэхналогіях. Віншаванні адсылаюць электроннай поштай. У Інтэрнэце хапае камп'ютарных паштовак на самыя розныя тэмы. Аднак у маладых людзей, падаецца, найбольшым попытам карыстаюцца прыколы альбо жарты. А яны, дарэчы, існавалі ў арыгінальных паштоўках даўно.

Вось сюжэт стогадовай даўнасці: малы і шчаняты. Шчаняты апракінулі бутэльку з малаком, адзін хутка есць, а іншыя дружна адцягваюць сапраўднага гаспадара малака ад бутэлькі. Гэты прыкол, дарэчы, дасланы да Дня анёла.

Паштоўкі з Аўстрыі, часопіс з Францыі

Спецыяльныя паштоўкі за тым часам можна было замаўляць. Напрыклад, сярод іншых сустрэлася рэкламная паштоўка. Нейкі Аўгуст І. Швідэрнох з высокай пашанай паведамляе з Вены пра тое, што ў яго можна замовіць паштоўкі з відамі славутасцяў вашага горада. Малюнкі можна выканаць хромам, з расфарбоўкай, пры месяцавым святле і друкарскім метадам.

Аказваецца, і каталогі накшталт сённяшняга вядомага ОТТО — зусім не вынаходніцтва нашага часу. У музеі паказваюць каталог натуральных узораў ручнога ткацтва сезона 1900 года. З Саратава тканіны дасылаліся ва ўсе гарады Расіі. Прыкладны кошт — 20 капеек за аршын з перасылкай. Узоры ў каталогу, дарэчы, за стагоддзе не страцілі фарбы, і нават цяпер, у сезоне 2007 года, маглі б быць цалкам актуальныя.

Чаго не скажаш пра модны французскі часопіс з калекцыі Зоі Урбановіч. Капялюшыкі там проста неверагодныя, такія да нашага жыцця не пасуюць. Такія часопісы і каталогі выпісвалі і жыхаркі Мсціслава. Жанчынам ва ўсе часіны хочацца быць моднымі.

Мсціслаўскія модніцы сто гадоў таму

Дарэчы, Зоя Урбановіч перадала ў раённы музей нямала рэчаў, якія калісьці належалі жыхаркам Мсціслава ў пачатку мінулага стагоддзя. Напрыклад, шкатулка, памерам падобная на скрынку для вялікага капелюша. Яна драўляная, замацаваная жалезнымі скобамі, зачыняецца на замок. Аказваецца, у пачатку XX стагоддзя жанчыны складзіравалі ў такія шкатулкі свае каштоўнасці. Гэта — правобраз цяперашняга дарожнага несэсара.

А калі не стала тых каштоўнасцяў, а хацелася сябе ўпрыгожыць, то мсціслаўскія модніцы рабілі сабе каралі з маленькіх ракавінак, якіх і цяпер шмат у мясцовай рацэ Віхры. Сакрэт у тым, што гэтыя ракавінкі з цягам часу прымаюць перламутравае адценне.

Уражвае жаночы гарсэт на кітовым вусе са шнуроўкай. З французскай гарантыяй і хітрай засцежкай, якая ніколі не расшпіліцца — дыхае зашпіленая жанчына альбо не.

Часта гавораць, што ў пачатку мінулага стагоддзя модна было быць не хударлявай, а, так бы мовіць, пышкай. Скажу шчыра: гарсэт гэтага не пацвярджае. Для таго, каб ім карыстацца, трэба мець нешта паблізу актуальных у сучаснасці 90—60—90.

Гэтую выснову пацвярджае і атласны пояс, які калісьці належаў маці Зоі Урбановіч. Яна падкрэслівае, што яго пашылі не на дзяўчынку, а на маладую дарослую дзяўчыну. Дык вось, яго спрабавалі прымераць на экскурсіі вучаніцы сярэдняй школы. І ніводнай не падышоў. У яе ўладальніцы была проста асіная талія! Зоя Канстанцінаўна сёння тлумачыць гэта традыцыямі.

— Мы з раніцы пілі толькі гарбату, і замест дыетаў прытрымліваліся пастоў, — расказвае 82-гадовая пенсіянерка. — І, вядома ж, часам і не было чаго есці: не пра прысмакі марылі, а каб Бог паслаў хоць нешта пакласці ў рот!

Гісторыя паштовак з працягам

Што ж, цяпер іншы час. Ніхто не носіць гарсэты са шнуроўкай і не завівае валасы з дапамогай шчыпцоў, якія награваліся на свечцы. Бялізна са спецыяльных тканінаў і плойкі ды фены замянілі іх.

Але ўсё ж шкада, што сышоў час звычайных паштовак. Як было б незвычайна прыемна знайсці ў паштовай скрыні картонны квадрацік з прывітаннем ад добрага чалавека. І каб малюнак расчуліў, а марка на паштоўцы сказала табе яшчэ болей, чым прывітальныя словы.

Праўда, у Мсціслаўскім музеі лічаць, што ўся гісторыя паштовак яшчэ не расказана. Валянціна Цімашкова неўзабаве ўзгадала, што ў яе захоўваюцца паштоўкі з выявамі папулярных артыстаў. Гэта было моднае захапленне другой паловы мінулага стагоддзя: выявы артыстаў прадаваліся ў кіёсках, і сэнсам жыцця часам станавілася набыццё партрэта маладога Ланавога, і каб абавязкова першай у класе... Так што Мсціслаў чакаюць новыя выставы на тэму паштовак.

Ілона ІВАНОВА,
Мсціслаўскі раён.

Набор мсціслаўскай модніцы: французскі часопіс, шчыпцы для завіўкі валасоў і каробка ад чаю з ключыкам, дзе захоўваліся мілыя жаночаму сэрцу дробязі.

Брацкія могілкі ў Мінску: час аднавіць справядлівасць

*(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)*

У адпаведнасці з гэтым дакументам было прапанавана ва ўсіх прыходскіх цэрквах усталёўваць дошкі з імёнамі загінулых воінаў. Акрамя таго, на радзіме забітых, на прыкметных мясцінах трэба было ставіць помнікі ў выглядзе капліц, крыжоў, каменных слупоў або пліт. У клопатах аб увекавечанні памяці ахвяраў вайны Аляксандраўскі камітэт аб параненых «повергал на Высочайшее благовоззрение пожелание о том, чтобы умирающие воины были хоронены в каждом городе лишь на определенном кладбище и в одном месте». І вось што вельмі важна ў гэтым дакуменце: «Впоследствии такие кладбища могут быть обсажены деревьями, обнесены оградой и будут представлять собой особые братские кладбища... Такие братские кладбища будут напоминать будущим поколениям о жертвах Великой Европейской войны».

Мінскія вайсковыя брацкія могілкі на карце 1918 года.

У Мінску такія могілкі былі ўтвораны праз месяц пасля пачатку ваенных дзеянняў. Актыўна падключыліся і гарадскія ўлады, і органы ваеннага кіравання. Планавалася стварыць нават не адны, а некалькі Брацкіх могілак. Але ў выніку былі створаны Мінскія вайсковыя брацкія могілкі, якія знаходзіліся паміж Віленскім і Даўгінаўскім трактамі, цяпер гэта вуліцы Старавіленскі тракт і Чарвякова. Работы былі арганізаваныя вельмі хутка, бо сталі прыбываць параненыя з франтоў і вельмі шмат іх памірала ў шпіталях. Ужо напрыканцы 1914 года вакол могілак была ўсталяваная агароджа. З 29 лістапада там пачаліся пахаванні. У 1915 годзе Мінск стаў прыфрантавым горадам, памерлых стала значна больш, да таго ж горад напоўніўся бежанцамі. Тады вайсковыя могілкі былі пашыраныя і побач з імі ўтвораны могілкі для бежанцаў, якія праз некалькі месяцаў былі далучаны да Брацкіх. У 1915 годзе завяршылася будаўніцтва на могілках драўлянай капліцы, якая пазней атрымала статус царквы.

— Раней на гэтым месцы могілак не было?

— Не. Яны былі ўтвораны менавіта падчас Першай сусветнай вайны і з самага пачатку планаваліся як мемарыяльныя. Больш за тое, згодна з законам Расійскай імперыі, кожны ваеннаслужачы павінен быць пахаваны ў асобнай магіле і труне. Могілкі хоць і называліся Брацкімі (у імя воінскага брацтва), але брацкіх у нашым разуменні, г.зн. агульных магіл там не было, былі толькі індывідуальныя пахаванні. Акрамя таго, і зноў жа, згодна з законам Расійскай імперыі, могілкі ствараліся з улікам рэлігійнай прыналежнасці загінулых. Паміж Віленскім (пазней Старавіленскім) і Даўгінаўскім трактамі былі пахаваныя толькі праваслаўныя воіны. На Кальварыі быў адведзены спецыяльны ўчастак для ваеннаслужачых-каталікоў, знайсці яго зараз, на жаль, немагчыма. Для іудзеяў быў зроблены ўчастак на яўрэйскіх могілках — гэта раён вуліцы Калектарнай. Ён таксама зараз закінуты, там нават вяліся апошнім часам нейкія зямельныя работы. Тое ж самае было і на мусульманскіх могілках. Але тут хавалі толькі праваслаўных, якіх была большасць. Хавалі не толькі беларусаў, але і рускіх, і ўкраінцаў.

— Розных вайсковых званняў?

— Так. І радавых, і афіцэраў, прычым афіцэры былі высокіх званняў. На жаль, у нашым архіве не захаваліся спісы загінулых, пахаваных на Мінскіх брацкіх могілках. Але ўсе спісы знаходзяцца ў Расійскім дзяржаўным ваенна-гістарычным архіве ў Маскве. Па запыту і на сродкі Міжнароднага грамадскага аб'яднання «Русь адзіная» быў праведзены пошук, і некалькі тысяч імёнаў выяўлена. А так як могілкі атрымалі вельмі дакладную рэгулярную планіроўку, то сёння цалкам рэальна знайсці месца і імя многіх магіл.

Пахаванні ваеннаслужачых там праводзіліся да 1920 года.

На жаль, пасля рэвалюцыі Першая сусветная вайна была названа імперыялістычнай, і людзі, якія загінулі на франтах, сталі лічыцца проста ахвярамі, а не героямі. Брацкія могілкі аказаліся закінутымі. Яны існавалі, былі агароджаныя, але ў 30-х гадах царква была ўжо знесеная.

На пачатку нямецка-фашысцкай акупацыі Мінска ў ліпені 1941 года на тэрыторыі Брацкіх могілак адбылася яшчэ адна трагедыя. Побач з могілкамі і часткова на іх тэрыторыі быў арганізаваны адзін з самых жудасных канцэнтрацыйных лагераў. Некалькі дзесяткаў тысяч палонных ваеннаслужачых і цывільных амаль месяц стаялі на 30-градуснай спёцы без ежы і вады. Яны стаялі так шчыльна, што не маглі ні сесці, ні легчы. Матэрыялы па гэтым канцлагеры, у тым ліку карта, ёсць у Музеі Вялікай Айчыннай вайны. Людзі там паміралі сотнямі. Немцы вырылі некалькі траншэй для пахавання загінулых насупраць могілак — там зараз праходзіць тратуар па вуліцы Чарвякова.

Пасля вайны ў горада было, вядома ж, безліч праблем. І тады гарадскія ўлады не прыдумалі нічога больш блюзнерскага, як на тэрыторыі могілак адкрыць жывёльны рынак. Ён вядомы як Старажоўскі, там гандлявалі свіннямі, каровамі і ўсякай дробнай жывёлай. Магілы проста зраўнялі бульдозерам, знішчылі ўсе крыжы, надпісы, выраўнялі пляцоўку, забрукавалі і ўладкавалі рынак, які праіснаваў у Мінску да 90-х гадоў XX стагоддзя.

Пасля гэтага пачаўся новы эпізод у гісторыі Брацкіх могілак. Шэраг камерцыйных фірмаў захацелі асвоіць гэты ўчастак. Пачалася распрацоўка праекта пабудовы на тэрыторыі гэтых пахаванняў буйнога бізнэс-цэнтра. Праект знаходзіўся ўжо на стадыі ўзгаднення і зацвярджэння. Тады, у 1996 годзе, Беларускае добраахвотнае таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры падняло пытанне аб захаванні гэтых могілак і прыняцці іх пад дзяржаўную ахову. Адразу ж рашэнне гэтага пытання сустрэла супраціўленне, перш за ўсё гарадскіх уладаў, якія тады лабіравалі праект забудовы, і, як ні дзіўна, тагачаснага Камітэта па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры. У абавязкі апошняга ўваходзіла якраз выяўленне, улік і ахова помнікаў. Камітэт адмаўляўся прымаць да разгляду прапанову аб уключэнні Брацкіх могілак у дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі, хоць па закону абавязаны быў гэта зрабіць.

Дарэчы, ў «Звяздзе» тады быў апублікаваны артыкул у абарону Брацкіх могілак. Тое ж зрабілі і ўсе рэспубліканскія газеты.

Былі падрыхтаваныя экспертныя заключэнні Інстытута гісторыі НАН, Нацыянальны гістарычны архіў падрыхтаваў разгорнутую даведку аб наяўнасці архіўных дакументаў, якія пацвярджаюць каштоўнасць гэтага аб'екта. Але рашэнне гэтага пытання ўсяляк тармазілася.

— У чым была прычына?

— У тым, што з'явіліся асобы і арганізацыі, якія былі зацікаўленыя ў прыватызацыі гэтага ўчастка. Праз некалькі гадоў, пасля звароту да кіраўніка дзяржавы, было дадзена ўказанне Міністэрству культуры, і могілкі былі ўзятыя пад дзяржаўную ахову і ўключаны ў дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь.

Адначасова быў распрацаваны праект ахоўнай зоны дадзенай тэрыторыі, які вызначыў рэжым яе выкарыстання. Тут было забаронена любое новае будаўніцтва, павінен быў быць выкананы праект добраўпарадкавання тэрыторыі, усталяваны ахоўны знак, агароджа і адноўлена царква. Там да нядаўняга часу ўстройваліся звалкі, туды скідвалі снег, там быў пункт прыёму другаснай сыравіны...

— Што там зараз?

— Там зараз пустка. Справа ў тым, што быў распрацаваны навукова абгрунтаваны праект аднаўлення там драўлянага храма і добраўпарадкавання тэрыторыі. З таго часу прайшло, напэўна, гадоў сем, але дагэтуль нічога не было зроблена, каб прывесці гэтую тэрыторыю ў парадак і стварыць там не тое што мемарыял, а хоць бы абгарадзіць і абазначыць гэтае месца.

— Колькі там пахавана людзей?

— Да 1918 года там было пахавана больш за 5 тысяч воінаў, сёння ўстаноўлены прозвішчы звыш 2 тысяч чалавек. Акрамя таго, ніхто не лічыў колькасць пахаваных бежанцаў. Часткова могілкі былі знішчаныя на пачатку 1980-х гадоў, калі пачалі будаваць дамы для ваеннаслужачых па вуліцы Чарвякова. У асноўным гэта былі пахаванні бежанцаў. Але і цяпер, калі помнік узяты пад ахову, там з'яўляюцца новыя аб'екты. З боку Старавіленскага тракту знаходзіцца невялікае кафэ, якое, у адпаведнасці з праектам ахоўнай зоны, павінна было быць вынесена. Сёлета кафэ павялічыла сваю тэрыторыю за кошт могілак, наладзіла там аўтастаянку і летні рэстаран з драўлянымі павільёнамі.

— Уладзімір Мікалаевіч, скажыце, астанкі людзей там так і ляжаць?

— Так. Некалькі гадоў таму там, ужо на ахоўнай тэрыторыі, былі распачаты зямельныя работы, прычым яны былі цалкам узгодненыя. Таварыства аховы помнікаў разам з прадстаўнікамі Міністэрства абароны прыйшлі і за адну хвіліну назбіралі поліэтыленавы мяшок чалавечых костак. Там усюды ляжаць людзі. А між іншым, нават па савецкіх санітарных нормах на тэрыторыі могілак забаронена любое будаўніцтва.

Сёння мы бачым, як добраўпарадкоўваецца горад, ідзе шмат сродкаў на аднаўленне тратуараў, а гэтая тэрыторыя застаецца пакуль кінутай...

**Размаўляла
Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.**

Считать недействительными страховые свидетельства СО ОО «Белкоопстрах» по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории РБ **серии АД № 2031281, 2031282.**

РЭАЛЬНЫ ПАМЕР ПЕНСІІ Ў ВЕРАСНІ ВЫРАС НА 11,5 ПРАЦЭНТА ДА ЎЗРОЎНЮ ВЕРАСНЯ 2006-ГА

Сярэдні памер назначанай месячнай пенсіі ў верасні гэтага года склаў у Беларусі Br302,2 тыс., паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу. Сярэдні памер пенсіі па ўзросту ў верасні гэтага года быў Br316 тыс., па інваліднасці — Br279,2 тыс., па прычыне страты карміцеля — Br190,9 тыс., сацыяльнай пенсіі — Br122,5 тыс. Рэальны памер назначанай месячнай пенсіі (скарэкціраванай на індэкс спажывецкіх цэнаў на тавары і паслугі) у верасні 2007 года ў параўнанні з вераснем 2006-га павялічыўся на 11,5 працэнта, у параўнанні са жніўнем гэтага года — на 6,9 працэнта.

У суд Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці паступіла заява аб прызнанні памерлым **Бельчанкава Івана Паўлавіча**, 6 ліпеня 1958 года нараджэння, ураджэнца в. Антопруці Браслаўскага раёна Віцебскай вобласці, апошняе вядомае месца жыхарства — г. Амурск, праспект Будаўнікоў, 10—60 Хабараўскага краю Расійскай Федэрацыі, які выехаў на заробкі ў 1989 годзе і з 1990 года яго месцазнаходжанне невядома.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра грамадзяніна Бельчанкава Івана Паўлавіча, паведаміць іх суду Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

Утерянные бланки страховых свидетельств Белгосстраха по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу **формы 2РН серии БЛ № 375682, 375691, 375722, 375723, 375726** считать **недействительными**.

Утерянные бланки страховых свидетельств Белгосстраха по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу **формы 2РН серии БЛ № 379506—379509, 376000, 376001** считать **недействительными**.

Прамая лінія

З НОВАГА ГОДА — РАНЕЙШЫЯ ПРАВІЛЫ

На пытынні чытачоў адказвае начальнік галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валянціна Вікенцьеўна КАРАЛЁВА

(Працяг. Пачатак у нумарах за 16, 17 кастрычніка.)

— Што плануецца зрабіць для таго, каб прывесці памеры пенсіі ў поўную адпаведнасць з індывідуальнымі каэфіцыентамі заробку? І ці плануецца тут зняць цяперашнія абмежаванні?

Ларыса Аляксандраўна БІСЛЮК, *г. Мінск*

— Не, Ларыса Іванаўна, пераглядаць цяперашнія нормы заканадаўства на гэты конт пакуль зноў-такі не плануецца.

— Што рабіць, калі ў арганізацыі не захаваліся архівы, а разам з імі і звесткі аб заробках? І яшчэ. Ці ўлічваюцца пры разліку індывідуальнага каэфіцыента аднаразовыя заробкі і ганарары за артыкулы?

Таццяна Іванаўна ПЯЦЁРКІНА, *г. Мінск*

— Калі не захаваліся архівы, то вызначыць заробак можна толькі ў судовым парадку. Для гэтага трэба звярнуцца ў суд з заявай і прадставіць якія-небудзь ускосныя пацверджанні (скажам, разліковыя лісткі, прафсаюзны, партыйны білет і г.д.) або паказанні былых калег. І ў сваю чаргу ўстаноўлены рашэннем суда заробак будзе прыняты для вызначэння пенсіі.

Што да другога пытання, то тут варта мець на ўвазе наступнае: на памер індывідуальнага каэфіцыента ўплываюць усе даходы, на якія рабіліся налічэнні ўзносаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання. Прычым у тым ліку маюцца на ўвазе аднаразовыя заробкі і ганарары. І, дарэчы, з 2003 года налічэнне сацстраху на тыя ці іншыя даходы пацвярджаецца індывідуальным персаніфікаваным улікам. А да 2003 года — даведкамі.

— Ці залічваецца час работы старшынёй калгаса ў стаж дзяржслужбы?

Валянціна Іванаўна, *Смалявіцкі раён*

— На дадзены момант работа старшынёй калгаса ў стаж дзяржслужбы не ўваходзіць. Аднак прапанова рабіць такі залік сапраўды ёсць у праекце змяненняў у Закон «Аб дзяржаўнай службе» , дзе, у прыватнасці, гаворка ідзе аб магчымасці ўключэння ў стаж дзяржслужбы часу папярэдняй работы ў якасці старшыні калгаса працягласцю не больш за 5 або 10 гадоў — у залежнасці ад органаў, у якіх працуе дзяржслужачы сёння. Аднак трэба падкрэсліць, што пакуль гэта — толькі праект.

— Чаму перыяды работы на прадпрыемстве «Бархім» да 1992 года не даюць права выхаду на датэрміновую пенсію?

Леў Віктаравіч ЕЗАВІТ, *г. Баранавічы*

— Паводле Спісаў у варыянце 1956 года (а гэты варыянт дзейнічаў у Беларусі да 1992 года), права на датэрміновы выхад на пенсію мелі толькі работнікі хімічнай прамысловасці. Тым часам сучаснае прадпрыемства «Бархім» з 1944 да 1968 года з'яўлялася гарпрамкамбінатам і знаходзілася ў сістэме мясцовай прамысловасці. Сапраўды, у 1961 годзе да прамкамбіната была далучана арцель «Хімік». Аднак нават гэта акалічнасць на напрамак вытворчасці ў цэлым не паўплывала — доля хімічнай прадукцыі на прадпрыемстве складала ўсяго 16 працэнтаў.

Адпаведна, падстаў для прызначэння супрацоўнікам прадпрыемства датэрміновых пенсій паводле раздзела «Хімічная вытворчасць» не было. І, дарэчы, такой жа думкі ў свой час прытрымліваўся і Дзяржкампрацы СССР, куды неаднаразова звярталіся работнікі «Бархіма».

У той жа час паводле новых варыянтаў Спісаў, што дзейнічаюць з 1992 года, некаторыя катэгоры работнікаў «Бархіма» права на датэрміновую пенсію сапраўды маюць. Але пры ўмове, што шкоднасць іх працоўных месцаў пацверджана вынікамі атэстацыі.

— Працую 33 гады тэхнікам-асеменатарам, стаж пастаянны. Сёлета мне споўніцца 50 гадоў. Ці змагу я выйсці на льготную пенсію?

Іван Сцяпанавіч ПАЎЛЮКАВЕЦ, *Іванаўскі раён*

— Не, Іван Сцяпанавіч. Датэрміновы выхад на пенсію для тэхнікаў-асеменатараў у заканадаўстве не прадугледжаны.

— Адпрацавала ў саўгасе 34 гады, але цяжка захварэла і была вымушана пакінуць сваё працоўнае месца. Ці змагу я выйсці на пенсію ў 54 гады?

Ніна Мікалаеўна АЛЕСЕНКА, *г. Лепель*

— Увогуле агульнаўсталяваны ў Беларусі ўзрост выхаду на пенсію для жанчын складае 55 гадоў. Аднак сапраўды, паводле Закона «Аб занятасці насельніцтва», у пэўных варунках можна пайсці на пенсію і на год раней. Аднак тут ёсць тры абавязковыя ўмовы. Папершае, чалавек павінен зарэгістравацца ў раённай службе занятасці насельніцтва ў якасці беспрацоўнага. Па-другое, мець вялікі (33 гады для жанчын ці 38 гадоў для мужчын) стаж. А, па-трэцяе, служба занятасці павінна пацвердзіць, што працаўладкаванне такога чалавека на самай справе немагчыма.

— Турбуюць з Мінска супрацоўнікі дзіцячай інфекцыйнай бальніцы, што выйшлі на датэрміновую пенсію. Ці зможам мы працаваць і атрымліваць пенсію надалей?

— Калі вы пенсіянеры, то магу сказаць адназначна — ніякіх перамен чакаць не варта. Іншымі словамі, вы па-ранейшаму зможаце атрымліваць і зарплату, і пенсію.

Матэрыялы «прамой лініі» падрыхтаваў Сяргей ГРЫБ.

(Працяг будзе.)

Народная энцыклапедыя

ДАРОГА ДА ПРОДКАЎ

Няўлоўная мяжа паміж старым і новым годам: адно непрыкметнае імгненне — і ўсе мы аказваемся ў часавай прасторы зусім іншага вымярэння. Каб зафіксаваць гэты стадыяльны пераход, мы паводзім сябе зусім інакш — шчыра і гучна выказваем пажаданні, віншуем адзін аднаго з пераходам у іншае жыццё і пры гэтым верым у тое, што новы год прынясе новыя клопаты, але яны будуць больш прыемныя. Правіла народнай філасофіі пераканаўча сведчыць: як сустрэнеш Новы год, такім ён і будзе.

Яшчэ больш выразныя змены адбываюцца ў жыцці чалавека, калі нараджаецца дзіця. Размеры гэтым жыцця цяжарнай жанчыны напаўняецца прыняцьцём іншымі клопатамі ўжо з самога моманту з'яўлення немаўля на Божы свет. А што адбываецца з маладымі пасля таго, як афіцыйная асоба ў ЗАГСе або святар у храме аб'явіць іх мужам і жонкай? У плане эмацыянальнай аднаўленасці, непрадказальнасці сумеснага існавання, адвечнага спадзявання на сужаддзе і гармонію міжасобных і міжасабовых узаемадасносінаў наступныя імгненні іх новага жыцця будуць нагадваць надыход Новага года. Усе прысутныя павінны віншаваць іх з атрыманнем новага сацыяльнага статусу, які, як і пры нараджэнні дзіцяці, прынцыпова змяніць характар іх жыцця. Аднак імгненні душэўнага ўзлёту вельмі хутка адыдуць на другі план, таму што маладых будзе чакаць абавязковае выкананне аднаго з найбольш адказных, свяшчэнных рытуалаў, якім яўна і будуць падкрэслены прынцыповыя змены ў жыцці маладых людзей.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

У адпаведнасці з сучаснымі традыцыямі беларускага вяселля, адразу ж пасля рэгістрацыі шлюбу ганаровы картэж не паспяшаецца да хаты бацькоў, каб распачаць святочную вечарыну, а з глыбокім адчуваннем выканання ганаровай місіі накіруецца да брацкай магілы, вельмі мемарыяльных комплексаў, да найбольш шанаваных святых мясцін блізкага наваколля, цесным чынам звязанных з гісторыяй або культурнай спадчынай дадзенага рэгіёна. Што стаіць за гэтай сучаснай традыцыяй, хто прадугледзеў наведванне гэтых аб'ектаў падчас вызначэння маршруту вясельнага картэжа? Давалі часта на розных сустрэчах нам задаюць адно і тое ж пытанне: «А ці патрэбна ў такі святочны момант наведваць брацкую магілу, «Вострaў слёз» у Мінску або аналагічныя мясціны ў іншых раёнах Беларусі?». Каб даць аргументаваны адказ на гэта сакраментальнае пытанне, лепш за ўсё яшчэ і яшчэ раз звярнуцца да найбагацейшага вопыту нашых продкаў.

Першы блін камяком

Адным з яскравых прыкладаў вуснапаэтычнай спадчыны ўсходнеславянскіх народаў з'яўляецца прыказка: «Першы блін камяком». У масавай свядомасці нашых сучаснікаў сэнс гэтай прыказкі тлумачыцца адсутнасцю дастатковага вопыту ў гаспадыні, якая пячэ бліны, няўдалымі ці недакладнымі суадносінамі інгрэдыентаў, нездавальняючай якасцю прыгатаванага цеста, кепска прагрэтай патэльняй, а магчыма, што гаспадыня ўпусціла час, калі полымя ў печы шугала да нябёсаў і прапякала блін зверху, а не знізу, як на сучасных электраплітах...

Аднак шматлікія абрадавыя кантэксты дазваляюць нам даць прынцыпова іншую інтэрпрэтацыю прыказкі. Сярод беларусаў існаваў і да нашага часу захаваўся звычай выпякаць бліны (з пшанічнай, жытнёвай, грэцкай мукі або з дзёртай бульбы) на кожнае вялікае каляндарнае свята (Каляды, Масленіцу, Ушэсце, Юр'е). Але пры гэтым залатыя правілы народнай культуры ўводзілі абавязковае, некалі багамі дадзенае прадпісанне: **першы блін, спечаны на любое свята, неабходна пакласці на сподак і паставіць у чырвоны кут пад абразы**.

Па дахрысціянскіх уяўленнях нашых продкаў душы памерлых людзей перасяляліся ў расліны, дрэвы або звяроў і знаходзіліся ў непасрэднай блізкасці са светам жывых. Менавіта таму падчас распачынання будаўніцтва хаты, калі пакладуць першы вянок падвалін, у цэнтры клеткі (клеці) ставілі двухмятровую бярозку, а на канёк хаты вешалі на сорак дзён бярозавы вянок як сімвал ажыўлення новабудоўлі. Разам з бярозавым дрэўцам у будучае жыллё запрашалі душы тых, хто некалі даў жыццё будучым гаспадарам. Аб тым, што душы памерлых звязаны з дрэвам, пераканаўча сведчаць і наступныя абрады: калі памірала жанчына, то ў труне яе абкладалі галінкамі бярозы, мужчыну — галінкамі дуба; **ваду пасля першага рытуальнага купання дзяўчынкі вылівалі пад вішню, а хлопчыка — пад яблыню.** Хрысціянскія светапогладныя ўяўленні перасялілі душы памерлых у іншае месца — у далёкі вы-Рай. Аднак на святы яны па-ранейшаму прыходзяць да нас у госці, дакладней — мы іх запрашаем або «прыносім» разам з галінкамі клёну, бярозы, аеру на Тройцу. Рытуальным месцам іх прытулку з'яўляецца чырвоны кут, таму нашы гаспадыні ніколі не ставілі абразы блізка да сцяны, «каб душам радзіцеляў было дзе пасядзець». **Каб захаваць свайго сына, які ішоў служыць у войска або на вайну, маці брала след, які хлопец пакідаў правай нагой на зямлі, загортвала ў чысценькую хустачку, крыж-накрыж завязвала і клала за абразы. Калі ж чалавек вяртаўся дадому жывым і здаровым, зямлю з хустцінкі высыпалі на тое ж месца.**

Такім чынам, першы блін адрасаваўся продкам. Ніхто з членаў сям'і не меў маральнага права з'есці яго. Прыказка не канстатавала, а папярэджвала: не сваё — не чапай.

«Не чапай зямлю да Радаўніцы»

Адно з залатых правілаў народнай культуры дакладна рэгулюе нашы ўзаемаадносіны з зямлёй. Зімой яна засынае, адпачывае пасля таго, як улетку аддаць усе сілы, энергію і сокі ўзгадаванаму ўраджаю. Калі быць больш дакладным, то ў поўнай сваёй фармулёўцы гэта залатое правіла народнай культуры гучыць наступным чынам: «Не чапай зямлю да Пакравоў і да Радаўніцы». Сэнс гэтага прадпісання земляробчай традыцыі можна патлумачыць наступным чынам: **перш чым вясной узяцца за рыдлёўку і пачаць наводзіць парадак на сваім прысядзібным участку, неабходна схадзіць на могілкі і навесці парадак на магілах сваіх продкаў.** У адпаведнасці з традыцыйнымі светапогляднымі ўяўленнямі, нашы далёкія прашчуры з'яўляюцца паўнаўладнымі гаспадарамі зямлі, таму ад іх у значнай ступені залежала ўрадлівасць зямлі і канчатковы вынік штогадовых клопатаў руплівага земляроба. Таму толькі пасля таго, як вы атрымаеце маўклівую згоду-бласлаўленне сваіх продкаў, можна было распачынаць ворыва і сяўбу. У паўднёвых раёнах рэспублікі, там, дзе вясна прыходзіць значна раней, дзейнічала істотная папраўка: «Не чапай зямлю да Дабравешчання» (7 красавіка).

Другі полюс часу ў дадзеным фразеалагізме быў знітаваны са святам Пакравоў, якое фактычна «замыкала» цыкл земляробчых работ. **Як правіла, на Пакровы выпадаў першы снег, таму лічылася вялікім грахом чапаць зямлю пасля заключнага свята.** Гэта правіла было настолькі моцна прапісана ў свядомасці нашых продкаў, што нават ў тым выпадку, калі блізкі чалавек паміраў пасля Пакравоў, то помнік ставілі не праз год, як звычайна патрабуе народная традыцыя, а толькі пасля наступнай Радаўніцы.

Тая ж жыццёвая логіка падказвала: калі на Радаўніцу вы «заручыліся» падтрымкай сваіх продкаў, на Багача (21 верасня) парадаваліся новаму ўраджаю — сталі багатымі, то ў дзень святкавання Восеньскіх Дзядоў (трэцяя субота пасля Пакравоў) неабходна было падзякаваць продкам за дапамогу і падзяліцца з імі багаццем сабранага ўраджаю — першым блінам, спечаным з мукі толькі што абмалочанага жыта.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

(Працяг будзе.)

Пытальнік

Як можна выкарыстаць чэкі «Маёмасць»?

Вы ўжо раней пісалі пра чэкі «Жыллё». У мяне іх пры атрыманні перавялі ў «Маёмасць». Зараз маю 92 такія чэкі. Дачка купіла дом, хоча яшчэ прыбудову зрабіць. Пры набыцці будматэрыялаў чэкамі не разлічышся, трэба грошы плаціць. А яны ўжо дзесяць гадоў ляжаць. У мяне дома таксама патрэбны рамонт. Ці змагу я за іх набыць, напрыклад, шыфер, вокны, памяняць падлогу ці яны ідуць толькі на пакупку ці будаўніцтва дома?

Г.Ф. АЛЬХОВІЧ, *в. Масты Правыя Мастоўскага раёна.*

Пытанне наконт выкарыстання прыватызацыйных чэкаў было разгледжана ў Мастоўскім раённым выканаўчым камітэце.

«Да 1 студзеня 2007 года вы мелі права вывесці чэкі «Жыллё» з чэкаў «Маёмасць» і перарэгістраваць іх.

Перарэгістраваныя ва ўстаноўленым парадку чэкі «Жыллё» могуць быць выкарыстаны грамадзянамі і членамі іх сем'яў, якія стаяць на ўліку як маючыя патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, для аплаты паявога ўзносу ў жыллёвым ці жыллёва-будаўнічым кааператыве або для пагашэння крэдыту (пазыкі), узятага на гэта будаўніцтва, фінансавання індывідуальнага ці калектыўнага жыллёвага будаўніцтва, рэканструкцыі аднакватэрных, блакіраваных жылых дамоў, долевага ўдзелу ў жыллёвым будаўніцтве, набыцця жылля шляхам куплі, а таксама для пагашэння запазычанасці па крэдытах банкаў і пазыках юрыдычных асобаў, узятых і выкарыстаных на ўказаныя мэты.

Чэкі «Маёмасць», якія ў вас ёсць, згодна з артыкулам 11 Закона «Аб імянных прыватызацыйных чэках Рэспублікі Беларусь», вы маеце права: прадаваць (цалкам або часткова) з абавязковым пераафармленнем; перадаваць чэкі ў распараджэнне даверанай асобы ці арганізацыі на дагаворных умовах; абменьваць чэкі на каштоўныя паперы спецыялізаваных інвестыцыйных фондаў, якія маюць спецыяльныя дазволы (ліцэнзію) на ажыццяўленне прафесійнай і біржавой дзейнасці па каштоўных паперах; выкарыстоўваць чэкі пры набыцці прыватызуемых дзяржаўных аб'ектаў (акцый, доляў, паёў у маёмасці прадпрыемстваў); атрымліваць у спадчыну і завяшчаць чэкі ва ўстаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь парадку. Прыватызацыйныя чэкі выкарыстоўваюцца ўладальнікамі ў якасці сродку аплаты пры набыцці ва ўласнасць аб'ектаў, якія падлягаюць прыватызацыі, ці долі ў маёмасці гэтых аб'ектаў.

Пераафармленне прыватызацыйных чэкаў узамен тых, што здаюцца, ажыццяўляецца па месцы выдачы на падставе пісьмовай заявы ўладальніка пасля праверкі сапраўднасці прыватызацыйнага чэка. Пры гэтым банкаўскія ўстановы, якія маюць права выдачы прыватызацыйных чэкаў, абавязаны прыняць іх для пераафармлення. Пераафармленне чэкаў адбываецца ў двухтыднёвы тэрмін з часу звароту ўладальніка.

Згодна з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 29 чэрвеня 2007 года № 852 тэрмін абарачэння чэкаў «Маёмасць» устаноўлены да 30 чэрвеня 2010 года».

Пасля пісьма

Драбяза засталася...

«Некалькі гадоў таму на вуліцы Рафіева каля школы № 207 — піша ў рэдакцыю пастаянны падпісчык «Звязды» сп. Бондараў з Мінска, — прабурылі свідравіну для артэзіянскай вады, паставілі дыхтоўную калонку з нержавейкі, зрабілі прыгожую альтанку... Але спадзявацца на чыстую ваду жыхары мікрараёна Малінаўка сталі рана. Ні кроплі яе так і не з'явілася. Чаму?»

Гэта цалкам заканамернае пытанне рэдакцыя адрасавала кіраўніцтву сталічнага Маскоўскага райвыканкама і атрымала адказ. Як паведаміў першы намеснік кіраўніка адміністрацыі сп. Скіпар, уключэнне ў лік дзеючых дэкаратыўна-пітной крыніцы паміж мікрараёнамі «Малінаўка 5 і 6» адбудзецца сёлета, у кастрычніку... Пасля атрымання дазволаў ад «Энерганагляду» РУП «Мінскэнерга» і «Энергазбыту».

Аўтаадказчык

ТЭРМІНОВАЕ ТАРМАЖЭННЕ

Што такое функцыя «Brake Assist» і для чаго яна патрэбна?

Аляксандр Пашко, г. Слуцк

На дарогах нярэдка здараюцца сітуацыі, калі вадзіцель не можа своечасова затармазіць належным чынам. Асабліва гэта датычыць людзей з не вельмі хуткай рэакцыяй: састарэлых кіроўцаў, жанчын, інвалідаў. Вось у такіх выпадках на дапамогу прыходзіць сістэма «Brake Assist», якая самастойна здольна вызначыць выпадкі экстраннага спынення і пры неабходнасці мацней націснуць на педаль тормаза. «Разумная» сістэма ствараe максімальны ціск нават калі вадзіцель толькі дакранецца да педалі тормаза. Як сведчаць даследаванні, аўтамабілі, аснашчаныя «Brake Assist», штогод ратуюць жыцці тысячам пешаходаў. Бо, напрыклад, тармазны шлях звычайнага аўто, якое рухалася з хуткасцю 100 кіламетраў у гадзіну складае 73 метры. А сістэма тэрміновага тармажэння дазваляе скараціць яго да 40 метраў. Дарэчы, кіраўніцтва Еўрасаюза плануе да 2009 года ўвесці новыя стандарты бяспекі руху, паводле якіх усе аўтамабілі, якія будуць рэалізоўвацца на рынку ЕС, павінны будуць мець сістэму «Brake Assist».

Аўтапарады

ДРОБЯЗЬ, А НЕПРЫЕМНА

Многія вадзіцелі чапляюць на бірульку разам з ключом запальвання цэлую звязку іншых прадметаў. Уся гэтая дробязь можа стаць прычынай сур'ёзных непрыемнасцяў. У прыватнасці, за паўгода новы замок запальвання «расхістаецца» да такой ступені, што стане лёгкай здабычай нават для нявопытнага аўтозлодзея. Такую машыну лёгка будзе завесці любым іншым ключом ці прадметам, падобным на яго.

Аўтабяспека

ЗА РУЛЁМ ЗЛАЧЫНЦЫ

З пачатку года больш за 40 тыс. вадзіцеляў былі затрыманы за кіраванне транспартнымі сродкамі ў нецвярозым стане.

Як падкрэсліў начальнік упраўлення ДАІ МУС краіны Аляксандр Мендзелеў, многіх выпівох не палохае нават перспектыва трапіць за краты. Сёлета было ўзбуджана больш за 1 тыс. крымінальных спраў за паўторнае на працягу года кіраванне транспартным сродкам у стане ап'янення. Амаль 700 выпівохаў ужо прыцягнуты да адказнасці. Галоўны «даішнік» нагадаў, што за падобнае злачынства прадугледжаны арышт, альбо штраф у памеры да 1 тыс. базавых велічынь.

НАВЫПЕРАДКІ СА СМЕРЦЮ

Вадзіцелі, якія не выконвалі хуткасны рэжым, здзейснілі сёлета ў сталіцы 129 дарожна-транспартных здарэнняў.

Як паведаміў старшы інспектар аддзела ДАІ Савецкага РУУС Дзмітрый Марозаў, смяротнымі ахвярамі «ліхачоў» сталі 14 чалавек, яшчэ 177 атрымалі цяжкія траўмы.

Аўтапрам

«МАЗ» У ЕС

Беларускія аўтобусы выходзяць на рынак Еўрасаюза. Да канца гэтага года ў Латвіі будзе наладжана зборка «МАЗаў». Усе камплектуючыя, у тым ліку і рухавік стандарту «Euro-4», будуць завозіцца з Беларусі. Першапачаткова плануецца «адвёртачны выпуск» чатырох мадыфікацый нашых аўтобусаў. Сёлета з латвійскага зборачнага канвеера сыдуць 10 МАЗаў.

Аўтанавінка

СІЛІКОНАВАЯ «HONDA»

Японскія канструктары кампаніі «Honda Motor» стварылі самы бяспечны для пешаходаў аўтамабіль. Кузаў чатырохмеснага «Puyo» вельмі мяккі — выраблены з сілікону. Таму падчас сутыкнення з такім транспартным сродкам у пешахода не застанецца нават ніводнай драпіны. Адметна, што самае бяспечнае аўто ўкамплектаванае экалагічна чыстым рухавіком і кіруецца джойстыкам, а не традыцыйным рулём.

Аўтадаследаванне

ОПЦЫІ ДЗІЦЯЧАЙ БЯСПЕКІ

Амерыканскі часопіс «Forbes» апублікаваў спіс опцый, якімі павінен быць аснашчаны аўтамабіль для перавозкі дзяцей. Самымі важнымі з'яўляюцца бакавыя падушкі бяспекі. Паводле даследаванняў Інстытута дарожнай бяспекі ЗША ,яны на 37 адсоткаў скарачаюць колькасць смяротных выпадкаў пры аварыях з удзелам дзяцей. На другім месцы ў гэтым своеасаблівым рэйтынгу дзіцячай бяспекі апынуўся парктронік. Даследаванні сведчаць, палова дзяцей да 15 гадоў становяцца ахвярамі вадзіцеляў, якія рухаюцца заднім ходам.

Аўтаакцыя

РАЗДАЧА СЛАНОЎ І МАЛПАЎ

Піцерскі «Хаўрус спакойных вадзіцеляў» вырашыў змагацца з агрэсіяй на дарогах з дапамогай налепкаў.

У прыватнасці, кіроўцы, якія паводзяць сябе па-хамску, рызыкуюць убачыць на сваім аўто налепку з выявай малпы. А вось ветлівым і законапаслухмяным вадзіцелям будуць раздаваць сланоў, дакладней стыкеры з іх выявай.

Аўтакур'ёз

«СВЯТЛАФОРЫ-ПРАВАКАТАРЫ»

У італьянскім горадзе Сергатэ, што паблізу Мілана, выяўлены святлафоры, якія... правакавалі парушэнні правілаў дарожнага руху. «Святлафоры-правакатары» вельмі хутка пераключаліся з жоўтага на чырвонае святло, і вадзіцелі, якія не паспявалі спыніцца, плацілі вялізныя штрафы. Пасля масавых пратэстаў кіроўцаў паліцыяй была праведзена праверка і высветлілася, што фірма-пастаўшчык наўмысна запраграмавала святлафоры на правакацыі. Справа ў тым, што, паводле дамовы з гарадской адміністрацыяй, фірма атрымлівала чвэрць ад сумы кожнага штрафу.

Аўтажарт

«Даішнік» спыніў машыну, уважліва прыгледзеўся і гаворыць вадзіцелю:

— Гэтае ламачча я нават не рызыкнуў бы назваць аўтамабілем.

— Цалкам згодны з вамі. Менавіта таму ў мяне няма вадзіцельскіх правоў, — адказвае гаспадар.

Інфляцыя ў Беларусі ў верасні склала 0,9 працэнта

паведамілі БЕЛТА ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу.

Індэкс спажывецкіх цэнаў на тавары і паслугі ў верасні гэтага года да снежня мінулага года склаў 105,4 працэнта. Сярэднямесячны прырост цэнаў з пачатку года склаў 0,6 працэнта.

Нагадаем, што ў адпаведнасці з Асноўнымі напрамкамі грашова-крэдытнай палітыкі Беларусі на 2007 год гадавая інфляцыя запланавана ў межах 6—8 працэнтаў.

Каментарый аб парадку індэксацыі даходаў насельніцтва за верасень 2007 года

Грашовыя даходы насельніцтва, якія атрымліваюцца з бюджэтных крыніц (заработная плата; грашовае забеспячэнне ваеннаслужачых тэрміновай службы, курсантаў ваенна-навучальных устаноў і сувораўцаў; дзяржаўныя стыпендыі навучэнскай моладзі), за верасень гэтага года індэксуюцца на 5,3 працэнта. Як растлумачыў карэспандэнту БЕЛТА намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Пётр Грушнік, гэта абумоўлена тым, што індэкс спажывецкіх цэнаў за верасень гэтага года не перасягнуў пяціпрацэнтны парог да месяца папярэдняй індэксацыі (жнівень 2007 года).

У сувязі з тым, што індэкс спажывецкіх цэнаў за верасень гэтага года не перасягнуў пяціпрацэнтны парог да студзеня 2007 года, заработная плата дзяржаўных служачых і прыраўнаваных да іх асобаў, грашовае забеспячэнне ваеннаслужачых і асобаў радавога і начальніцкага складу за верасень гэтага года індэксацыі не падлягаюць.

Дапамогі і стыпендыі беспрацоўным на перыяд прафесійнай падрыхтоўкі, павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі па накіраванню дзяржаўнай службы занятасці за верасень 2007 года індэксуюцца на 6,8 працэнта, паколькі не перавышаны пяціпрацэнтны парог да месяца папярэдняй індэксацыі (студзень 2007 года).

Насельніцтву, якое атрымлівае даходы з іншых крыніц, кампенсацыя страт ад інфляцыі ажыццяўляецца на падставах, прадугледжаных калектыўнымі дагаворамі (пагадненнямі).

Паколькі індэкс спажывецкіх цэнаў за верасень да студзеня гэтага года не перасягнуў пяціпрацэнтны парог, мінімальная заработная плата за верасень гэтага года не індэксуецца і складае Br179 050.

Усміхнёмся!

Мама выпіла с гасцямі віна і пайшла класці дачку спаць. Тая нюхае маму і пытаецца:

— Мама, а навошта ты надушылася татавымі духамі?

☺

Вовачка хваліцца перад сябрамі:

— А ў нас зноў новая машына!

— А якая?

— Я яшчэ не бачыў. Тата ўсю ноч у гаражы яе фарбаваў і нумары перабіваў.

☺

Вытворцы гарэлкі і цыгарэт папярэджваюць: Мінздраў проста небяспечны!

Простыя рэчы

ПАДЛОГА

На гэты дзень і сама хата
Была прыбрана зухавата:
Памыты лавы, стол, падлога,
А каля покуця святога
Дзве сцены клёнамі ўбраны,
Абрусам белым стол засланы...

Гэта ў Якуба Коласа, пра веснавую хату напярэдадні свята. Пачатак XX стагоддзя. Небагатая лесніковая хата, адкуль у лесніка, які служыць на пана і жыве на панскай зямлі багацце? Але ў хаце **падлога**. І супрацьвага яна не нявіна, як звычайна, простая рэч. Значыць, людзі ўжо ніяк не могуць без яе абыходзіцца. Але ў канцы XIX — пачатку XX стагоддзя ў беларускіх хатах, асабліва сялянскіх, у якіх было зямляныя ці гліна набітыя падлогі. У такіх хатах жылі ў асноўным старыя бабулі, адзінокія людзі, бабылі. Нездарма называлі такую падлогу яшчэ і **долам**. Акрамя земляной падлогі доп азначаў яшчэ і ніз, і магільную яму. Невясёлае параўнанне. Але ж і жыццё ў такой хаце было невясёлым — без святла, у вільгаці, без свежага паветра. Адсюль пагадзіцца і словы «дол» і «дольны». А вось у народзе, свая ўпасі ў дол. Выпусціў нешта з рук, скінуў з плячэй на дол. Ёсць у нашай мове ўстойлівыя выразы:

з капытоў далоў — павaліцца, упасці на зямлю ці на падлогу;

з плеч далоў — завяршыць што-небудзь, ці вызваліцца ад непрыемнай справы, абавязку.

Трэба зазначыць, што ў тыя часы для беларускай бясцяж павінна ляся абавязковым мыць посуд пасля прыёму ежы, кожную раніцу падмятаць падлогу (земляную ці глінабітную), а драўляную яшчэ і мыць кожную суботу. Некаторым гаспадыням гэтыя правілы не былі абавязковымі. Такім жанчынам упікалі: «Капач ты з-пад цёмнай хмары. Хлеба замясіць не ўмееш, хаты ніколі, як людзі, не падмяцеш, каб табе вочы залезла»...

Але перад Калядамі, Вялікаднем прыбіраліся ўсе. Земляную падлогу пасыпалі жоўтым пяском, глінабітную выцірала вільготнай анучкай. Калі ж вільгаці было шмат — пасыпалі таксама жоўтым пяском, ён забіраў вільгаць, а потым падмяталі. Старанна мылі драўляную падлогу. Для гэтага яе замочвалі цёплай вадой і старанна шаравалі старым венікам-дзеркачом.

Асабліва завіхаліся з падмятаннем, мыццём падлогі дзяўчаты на выданні. Што ж, кавалеры прыходзілі. І потым, пасля вяселля, знаходзіліся дзяўчаты, навальвалі пільным работам ў полі, асабліва ў летнюю пару. Тут ужо не да асабівай чысціні. У рускай мове адпаведнік нашай падлогі — пол. Але ёсць такое слова і ў нас. Гэта — насцін з дошак таксама, на якім спалі. Ложкі ў асноўным прызначаліся для пачэсных гасцей, альбо для сястры, калі яна была адна ў сям'і. Дарэчы, у шматлюдных хатах, мужчыны спалі на падлозе альбо ўсе спалі ня падлозе дзяўчаты, мужчыны — на полках.

Фарбаваць падлогі пачалі пазней. Але і сёння ў вёсцы падлога ў хаце, асабліва калі тут жыве сям'я людзей працаздольных яшчэ, якія трымаюць скаціну, выглядае неаднолькава. У сянях яна нефарбаваная. На кухні таксама нефарбаваная. Тут жа ў летні месца чыгунам, іншаму посуду, тут гатуецца ежа для сям'і, а, галоўнае, корм жывёле. Часта нефарбаваны і наступны пакой, дзе у падполлі захоўваецца бульба, іншая гародніна. Ды і як не фарбаваць: восеннюю сюды цягаюцца мяхі, сыпаецца бульба на зіму, зімою дошкі ўздымаюцца, каб не дастаць, вясною таксама шмат сюды, калі рэшткі захаваная выносіцца. А вось у сталёвай палове хаты абавязкова падлогу пафарбаваная. На ёй пасцелены дарожкі, ходнікі, лежаць дываны. Бы сюды рэдка хто заходзіць.

Я ўзгадаў слова **падполле**. У беларускай мове яно азначае не толькі месца, дзе пад падлогай захоўваюць бульбу. Гэта і сурацці прыёму, таемная дзейнасць супраць ворага, нейкай улады, якія выступаюць супраць ворагаў і не ражэму. Беларусь праслаўлена сваім антыфашысцкім падполлем у час Вялікай Айчыннай вайны. У Міколы Хведаровіча:

Край мой, край
Лясістых пушчаў,
Балатоў і поля,
Захаваў ты ў сваіх гушчах
Нашае падполле.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Некалі ва Уладзіміра Караткевіча сустрэў такое: «У зале ійкі скорбна варушылі свечкі на дубовых цагліны падлогі. Дзеці потым, танцуючы, разнясуць усё нагам». Пра што гэта? Дык гэта ж вашчэнне падлогі. Націранне яе воскам. Вошчаць ці націраюць у асноўным **паркет**. З французскага — parquet. Невялікія, гладкія, пераважна з цвёрдых парод дрэў дошчачкі, якімі высцілаецца падлога. У вядомым фільме шасцідзесятых гадоў XX стагоддзя «Я крочу па Маскве» акцёр Басаў, палацёр, выконвае сваю работу і адначасова павучае пісьменнікаў — як ім стварыць твор. Мне даваліся паслухаць гэтай працы, праўда, не на паркеце, у час службы ў арміі. Падлога ў размяшчэнні нашай роты была не паркетнай, а з дошак. Нефарбаваная, бо яе фарба вытырмае дзве сотні салдацкіх ботаў. Яе мылі, скрэблі, а перад святамі ці прыездам высокага начальства націралі масцікай, сумессю воску і фарбы. Справа цяжкая, карпатлівая. Маладыя салдаты становіліся ў ланцужок і ішлі па кожнай дошчачцы падлогі расціраючы па ёй масціку. Не стоячы, як у згаданым фільме, сагнуўшыся, а то і на каленках. **Кабінетны шаркун, паркетны шаркун** — гэта пра пустога, свецкага чалавека, які дабіваецца сваёй мэты знешнім ліцам, бліскучасцю. А мы наводзілі глянец на самую падлогу. А потым пачыналіся яшчэ і пакуты. Камандзір забараняў тупаць па нацёртай падлозе ў ботах. Разувалiся ля ўваходу ў казарму.

Шмат дзе цяпер можна сустрэць керамічную падлогу, выкладзеную з рознакаляровых плітак. Найперш, зразумела, у памяшканнях гаспадарчых, падсобных. Яна вельмі практычная, лёгка мыецца. І, дарэчы, вядомая нашым папярэднікам здаўна. Яшчэ ў XI стагоддзі у мураваных беларускіх храмах, замках клалася керамічная падлога з паліванай пліткі розная колеру — зялёнага, карычневага, жоўтага, чорнага. У Полацкім Верхнім замку на падлозе былі адмысловы, вельмі прыгожы арнамент. У XIV—XVI стагоддзях прыйшла прамавугольная цэгла, якая замяняла плітку. Але і сёння ёсць нямала ў Беларусі старых будынкаў, дзе на падлозе — напат метлахская плітка. Развітая ў нас была і свая не вытворчасць.

Гэта цяпер вяселлі ладзяцца ў асноўным у кафэ, рэстаранах. Выгадна, практычна. Заказаў залу на вечар, пагулялі — і завяршылася свята. У часы нашай маладосці вяселлі ладзіліся ў асноўным па хатах. А хата ж маленькая. Добра, што ў рабочую пару былі хаты. Калі вяселле збірала нямала людзей і ў хаце ўсе не магні памясціцца, брал на пракат у якой-небудзь з часцей вялікую палатку, націгвалі яе на пляцы, са свежых дошак насцілалі падлогу, расстаўлялі сталы. І, калі вяселле было не зімою, абавязкова насцілалі яшчэ адзін памост — для таго, каб можна было танцаваць на свежым паветры. Потым гэтыя дошкі ішлі для гаспадарчага ўжытку, але доўга на іх захоўваліся адмеціны ад абцасаў самых заўзятых аматараў павяселіцца. Есць у падлогі яшчэ адна назва — **насціл**, у нашай мясцовасці так і гаворыць: **насцілаць, сцяліць падлогу**. А **трыбуна**? Гэта тая ж падлога, толькі прызначаная над зямлёю, каб людзі бачылі, хто там, хто ўзвышаецца над імі, а тыя, хто на трыбуне, таксама бачылі, што ўнізе усё ў парадку.

Але нічога няма вечнага. І трыбуны разбіраюцца, і аўтаратэты знікаюць. Тым больш падлога, яна пад нагамі ў людзей. Яна найбольш падвержаная тлену. У Алеся Стравера:

Падлога струхнела,
аб'ехалі сцены,
Мышам больш няма
чаго грызці,
І вее адтуль гнілатою і тленам...

Некалі надрукавалі апавяданне «Няўдача з рассохлай падлогай». Пачыналася яно так:

«На раўнюткай, нядаўна адрамантаванай шашы, пры ясным асвятленні і адсутнасці ападкаў сутыкнуліся два аўтамабілі. «Пацалаваліся» прама на асявой лініі. З аднаго аўтамабіля нерашуча вылез, мацаючы дарогу адразу двума нагамі, Мар'яныч. Цэлы, толькі крыху падрапаны. І зусім не спужаны, бо п'яны. З другога аўтамабіля, трымаючыся абедзвюма рукамі за дзверцы, высунуўся Мар'ян Іванавіч. Цэлы, крыху падрапаны. Разгаваны і п'яны.

Далей у аварыянні, асновай якога былі сапраўдныя падзеі, дзея разгортваецца так: аказваецца, абодва пацярпелыя і адначасова вінаватыя маюць аднолькава вялікія сувязі і заслугі перад міліцэйскім начальствам. І задумалася яно. Абодвух пакараць — зазорстка, аднаго з іх — несправядліва. Выраашылі — хай кінуць манетку. «Арол» — не вінаваты Іван Мар'яныч, «рэшка» — Мар'ян Іванавіч. Удзельнікі аўтааварыі, людзі ганарлівыя, не прасілі належнаму бою. Таму ў кабінеце ДАІ кінулі ўгору долар.

Манета бліснула ў паўцемры, слізганула ўніз і... знікла.

Асвяцілі падлогу ліхтарыкам. Няма.

— У шчыліну праваліася.

— Ага. Бач, якая падлога рассохлая.

А пытанне ж не вырашана. Паклікалі «сутачніка», той узарваў падлогу, палез з ліхтарыкам у цёмную глыбню.

— Знайшоў?

— Ого...

— Знайшоў ці не?

— Ого, колькі тут манет панасыпана. Каторую вам?..

Але ж законным размову пра простую рэч не так. Слоўнік тлумачыць, што **палуба** — гэта суцэльнае гарызантальнае перакрыццё ў выглядзе падлогі на судне. А ў Сяргея Панізніка ёсць:

На палубе Калумба
пад ветразем надзей
не нападзе згуба
разгубленых людзей.
На палубе-крыле
Імчуся ў свет гарачы,
Дзе Воля — на чале.

Алесь КАСЦЕНЬ.

Вёска Касцяні Пастаўскага раёна.

Дзённік падарожніка

НА ЗАХАД — З МІРАМ

Адным махам наведаць некалькі рэгіёнаў свету — ці не гэта жыццёвая ўдача любога журналіста, які гатоў на любыя ахвяры дзеля дасягнення нейкай мэты ў плане геаграфічнай самаадукацыі — вялікія фінансавыя растраты, мужна пераносіць мноства авіяпералётаў, не падаваць выгляду аб стомленасці з-за рознасці гадзінных паясоў, мацавацца нават тады, калі галава расколваецца ад высакагор'я... Зразумела, што гэта далёка не поўны пералік нязручнасцяў і выпрабаванняў, якія даводзіцца пераносіць падчас «кругасветнага» падарожжа. Зрэшты, хіба над гэтым думаеш, калі ў тваёй праграме наведванне патаемных цікавых, падчас нязведаных куткоў планеты, да якіх імгнення хацелася дабрацца, з якімі як мага хутчэй хацелася азнаёміцца...

Для аўтара гэтых радкоў магчымасць адправіцца на край зямлі выпала дзякуючы нядаўняму тэніснаму матчу Кубка Дэвіса ў Перу Максіма Мірнага і Кº. Безумоўна, стоячы перад картай мацерыкоў у памяці трымаў мінулагодні вояж у Аўстралію праз Сінгапур. Там таксама край планеты, толькі іншы. Тут маршрут быў нават больш цікавы: Мінск—Масква—Гавана—Панама—Ліма—Панама—Гавана—Масква—Мінск. У праграме — 11 авіяпералётаў, шматлікія паездкі на аўтобусах і цягніку. І ўсюды — мясцовая экзотыка і нацыянальны каларыт! Не ведаю, наколькі такая насычанасць больш чым двухтыднёвага тура паўплывала на яго прыцягальнасць, тым не менш парог сталічнай туркампаніі «Трэйд Вояж» некалькі месяцаў абівалі два дзесяткі беларускіх фанатаў і проста прыхільнікаў падарожжаў і тэніса. У рэшце рэшт на выхадзе аказалася 15 адважных, якія адправіліся пазнаваць свет і падтрымліваць беларускіх тэнісістаў за трыдзевяць зямель...

«МОСКВА СЛЕЗАМ НЕ ВЕРИТ»

Зразумела, што першым пунктам усёй паездкі была Масква, дакладней аэрапорт «Шарамецьева-1», куды мы прыляцелі з беларускай сталіцы. Я магу толькі меркаваць аб арыгінальнасці мясцовых парадкаў, аднак тое, што яны надзвычай суровыя і дзіўныя — факт. Яшчэ ніхто з нашых не паспеў атрымаць багаж, каб потым адправіцца на рэгістрацыю і пасадку ў суседні «Шарамецьева-2» на вылет у Гавану, як адзін з нашых турыстаў проста знік з поля зроку. Улічваючы тое, што маскоўскі госць з беларускага пула вызначаўся вялікай схільнасцю да дружбы з зялёным зменем і надзвычайнай прагай да курыва, было вырашана адшукаць прапажу метадам апытання мясцовых сек'юрыці і міліцыянераў. Ужо праз некалькі хвілін мы ўбачылі свайго сабрата на адлеглаці выцягнутай рукі. Праўда, дацягнуцца да яго было немагчыма: маскоўскія міліцыянеры вызначылі яму месца ў камеры для затрыманых. Прычына ўзяцця пад варту была банальнай — чалавек, будучы нападпітку, спытаў у стражаў правапарадку, дзе можна пакурыць. Пэўна, што ў КПЗ ён патрапіў бы, калі б спытаў, як прайсці ў бібліятэку, бо сяржанты стойка трымаліся і на просьбы беларускага адпусціць небараку, які ў сваім жыцці і муху не пакрыўдзіў, пацыскалі плячыма. Маўляў, закон такі і нічога зрабіць не можам. Калі ж яны даведаліся, што ўся дэлегацыя накіроўваецца на Кубу з далейшым пералётам за экватар у Паўднёвую Амерыку, то бесцырымонна заявілі, што затрыманы будзе сядзець у камеры да раніцы, а там будзе бачна. Улічваючы дэфіцыт часу — да вылету ў Гавану заставалася каля трох гадзін, намі былі прыняты экстранныя меры па тэрміновых перамовах з мясцовымі вартавымі правапарадку і вызначэннем таксы за вызваленне. Сышліся на 50 доларах ЗША. Гэтай сумы, якая была ўзята з кішэні курыльшчыка, хапіла, каб працягнуць падарожжа ў поўным складзе далей. Праўда, яно знoў аказалася пад пытаннем. Ужо каля стойкі рэгістрацыі ў «Шарамецьева-2» гора-турыст сказаў, што ён пацярпеў двойчы: акрамя «полтинника» ў яго яшчэ знік і пашпарт. Маўляў, хваляваўся, калі маскоўскія міліцыянеры «закрывалі» ордэр на арышт, запісваючы даныя з «сярпаста-малаткастага», і пакінуў яго ў камеры. Шчыра кажучы, ад такога сюрпрыза мы былі гатовыя і без слёз на вачах перанесці б «потерю бойца». На яго шчасце, пашпарт знайшоўся сярод шкляной тары багажу. Праўда, такімі прыгодамі «зямляк» вывеў з цярпення ўсю групу, таму намі ён за-

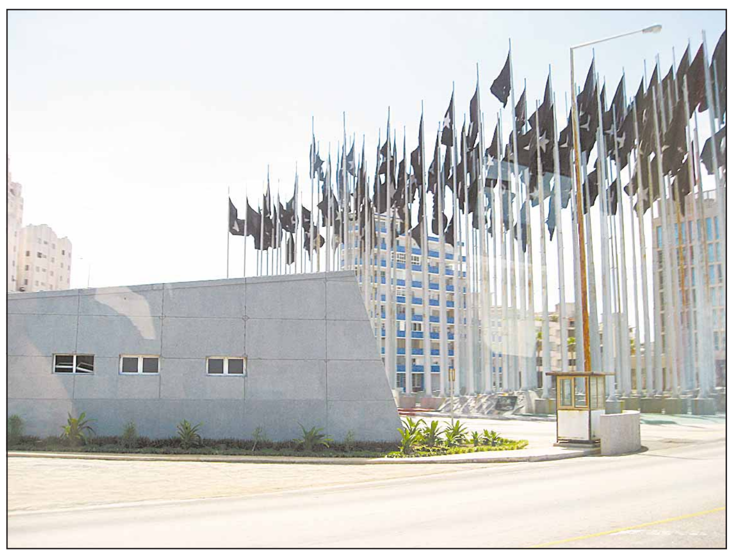

вочна быў аб'яўлены персонай «нон грата», і рэгістраваўся на рэйс у Гавану на суседняй стойцы. Відавочна, што ў душы ён заставаўся шчырым і талерантным беларусам, бо на борт самалёта «Боінг-767» ён падымаўся ў кампаніі з кубінскай сям'ёй. Прычым, глава сямейства за 15 хвілін шапачнага знаёмства змог не толькі аформіць на палутчыка частку багажу, каб не плаціць за перагруз, але і даволі блізка пазнаёміць са сваімі дзецьмі, якіх было трое. Мы не здзівіліся б, калі б наш чалавек прыляцеў у кубінскую сталіцу бацькам-героем і з новымі дакументамі...

КУРС — НА ВОСТРАЎ СВАБОДЫ

Амаль 13-гадзінны беспасадачны пералёт у Заходняе паўшар'е з двума ланчамі ад Аэрафлоту, што надзвычай сціпла для такіх пералётаў, праходзіў у сказачнай цемры — на небе ўвесь час была ноч. Праўда, маршрут самалёта пралягаў не праз бязмежныя водныя прасторы Атлантыкі, а па берагавой лініі Ісландыі, Грэнландыі, Канады і ЗША, таму праз ілюмінатар лайнера можна было палюбавацца агнямі Квебека, Галіфакса, Нью-Йорка ці Вашынгтона. Апасення, што ў гэтым рэгіёне зямнога шара праходзяць вучэнні паветраных сіл Украіны «Чыстае неба», не было. Як-ніяк, ляцім зусім у іншы бок, на востраў Свабоды...

Напачатку мы ведалі пра рэспубліку, якую з аднага боку абмывае Карыбскае мора, з другога — Атлантычны акіян, толькі тое, што гэта райскі куток на зямным шары, сталіца якога — Гавана — ледзь не самы чароўны горад на свеце, на якім войны і рэвалюцыі не пакінулі асаблівых слядоў...

Зрэшты, Гавана сустрэла нас ранішнім, але ўжо спякотным сонцам. Нават не верылася, што ў 7.00 па мясцовым часе нябеснае свяціла ўжо асляпляла вочы беларускім валацугам, якія даволі стойка перанеслі 7-гадзінную розніцу ў часе і чакалі гіда, каб накіравацца далей. Праўда, нехта прыкмеціў, што ў нашай брыгадзе не хапае аднаго штыка. Якога — здагадацца няцяжка. Усё той жа «герой Шарамеццева» на гэты раз трапіў на часовую адсідку ў рукі міграцыйных органаў гаванскага аэрапорта імя Жозе Марці. На Кубе, як і ва ўсіх бязвізавых краінах, хоць і не трэба запаветная наклейка ў пашпарце, але ж неабходна належным чынам запоўніць картку госця. Прычым бланк выдаецца на іспанскай мове. Дык вось наш «Аміго» (у перакладзе з іспанскай гэта азначае «таварыш») умудрыўся «пасеяць» свой квіток, які выдаваўся на борце самалёта, і быў затрыманы пільнымі кубінскімі службамі як падазроная асоба. Праўда, каранцін для небаракі з Мінска аказаўся нядоўгім: хвілін праз 20 намаганнямі гіда наш палонны быў на свабодзе на востраве Свабоды... Ура! Мы едзем у сапраўдны зямны рай — на знакамітыя курортныя мясціны Варадэра з цудоўнымі пясчанымі пляжамі на беразе Атлантычнага акіяна пры тэмпературы вады +28—30 градусаў...

За крыху больш чым 2-гадзінны пераезд да месца прызначэння ад экскурсавода мы даведваемся, што круглы год надвор'е на Кубе вельмі спрыяльнае, паколькі на востраве няма вільготнасці, як у краінах з тыповым трапічным кліматам, а спякота змякчаецца за кошт вятроў, якія пастаянна дзьмуць з акіяна. Тэмпература заўсёды практычна аднолькавая: зімой у сярэднім яна складае +25 °С, летам — +30 °С. Быццам спецыяльна прырода гатова папесціць замежных турыстаў сваёй экзотыкай. Асаблівая раскоша — для аматараў падводнага плавання. У гэтым раі для рыбакоў, аквалангістаў, біёлагаў, батанікаў і падводных фатографаў — каля 900 відаў жывёл і рыбаў. Сярод іх дэльфіны, баракуды, скаты, мурэны, акулы. Прычым апошнія драпежнікі, паводле сцвярджэння мясцовых жыхароў, практычна не пагражаюць турыстам падчас іх вандровак па Карыбскім моры і прыбярэжнай паласе Атлантычнага акіяна. Магчыма, гэта і так, магчыма — і не. Як вялікі плюс, гучала з вуснаў гіда, поўная адсутнасць на востраве ядавітых і небяспечных для чалавека жывёл. Гурманы маюць выдатную магчымасць адведаць кубінскую кухню. У спісе яе страў нямала морапрадуктаў — асьміногі, устрыцы, крэветкі, крабы, лангусты, лобстэры... І ўсё гэтае багацце за даволі сімвалічную плату. За плаўным расказам нашага рускамоўнага кубінца аўтобус рэзка затармазіў. Відавочна, вадзіцель так заслухаўся змястоўным аповедам аб востраве Свабоды, што пачаў адкрываць для сябе зусім новыя старонкі жыцця на гэтым канцы Заходняга паўшар'я і не прыкмеціў, як дадаў газу і паляцеў па малазагружаным аўтабане з хуткасцю ветру, пакуль перад сабой не ўбачыў паліцэйскі матацыкл з мясцовым «даішнікам». Кажуць, што мясцовая міліцыя даволі лаяльная да іншаземцаў. Магчыма. Толькі нашага рулявога інспектар, здаецца, не пашкадаваў і выпісаў 5 песо штрафу.

Працягваючы транспартную тэму на кубінскі лад трэба адзначыць, што на востраве Свабоды няма дакладнага абазначэння дарог і знакаў. Даволі рэдкія станцыі тэхабслугоўвання і толькі адзін аўтабан — на ўсход і захад ад Гаваны. Нам было цяжка ўявіць сабе, што за 180 кіламетраў дарогі ніводнага разу не сустрэнем аўтацэнтр накшталт «Мазда-Холпі» ці «Атлант-М». На жаль, гэта так. На пальцах можна пералічыць кампаніі, якія займаюцца пракатам аўтамабіляў. А калі ўлічыць, што тут і па сёння прыватны аўтамабіль — вялікая рэдкасць, бо развіты сацыялізм забараняў мецьь кубінцам прыватную ўласнасць у выглядзе жалезнага каня, то машын на мясцовых дарогах вельмі мала. Праўда, тыя, якія ёсць, можна смела здаваць на кансервацыю ў музей пад адкрытым небам ці зрэдку арганізоўваць на іх экзатычныя аўтапрабегі. Гэта на наш

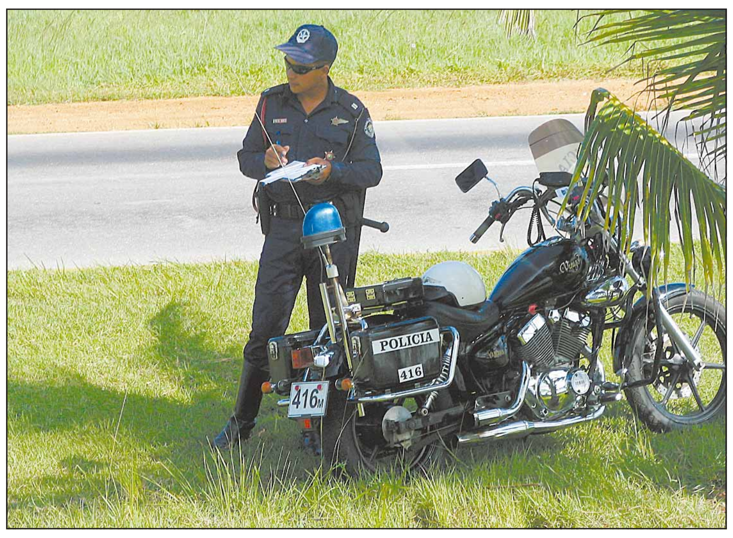

погляд. У іх ён зусім іншы. Кубінцы ліха бараздзяць любімы аўтабан на яшчэ савецкіх «Жыгулях» і «Масквічах», не звяртаючы ўвагі на знешні выгляд аўто. Круціліся б колы. Цікавая дэталь: нягледзячы на абмежаванасць аўтатранспартных сродкаў на Кубе даволі высокі кошт бензіну — прыкладна 1 долар за літр. Калі прыкінуць, што сярэднестатыстычны кубінец у месяц атрымлівае прыкладна паўтара дзесятка амерыканскіх долараў, у песо гэта яшчэ менш.

Зрэшты, да гэтага пытання вернемся крышку пазней, пакуль жа любуемся прыгажосцю мясцовай флоры. На Кубе расце звыш васьмі тысяч раслін. А вось характэрным элементам кубінскага пейзажу з'яўляецца каралеўская пальма. Дарэчы, менавіта яна намалявана на гербе рэспублікі. Адчуваючы прыбліжэнне райскага кутка, аўтобус з беларускімі турыстамі прытармажвае каля аднаго з прыдарожных кафэ. Экскурсавод жыва пасвячае нас у сакрэты мясцовых напояў. Нацыянальны напой — ром з вытрымкай ад аднаго да сямі гадоў. Гэта з моцнага асартыменту. Надзвычай водарная кубінская кава, прыгатаваная са свежазмолатых кававых зерняў. З фірменных і любімых турыстамі кактэйляў — пенікалада: узбітая мякаць банана плюс малако з дабаўленнем рому. Менавіта пасля ўжывання гэтага асвяжальнага напою пачала праходзіць дарожная стомленасць. Як вынік, астатняя частка дарогі прайшла непрыкметна.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.
(Працяг будзе.)

Сёння

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.42	18.07	10.25
Віцебск —	7.34	17.54	10.20
Магілёў —	7.32	17.57	10.25
Гомель —	7.26	17.56	10.30
Гродна —	7.57	18.22	10.25
Брэст —	7.55	18.25	10.30

Месяц
Першая квадра 19 кастрычніка.
Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны
Пр. Аляксея, Гаўрылы, Дзям'яна, Ерамея, Іоны, Мацвея, Піліпа, Пятра, Рыгора;
К. Ганны, Лукі, Пятра, Юльяна.

Надвор'е на заўтра

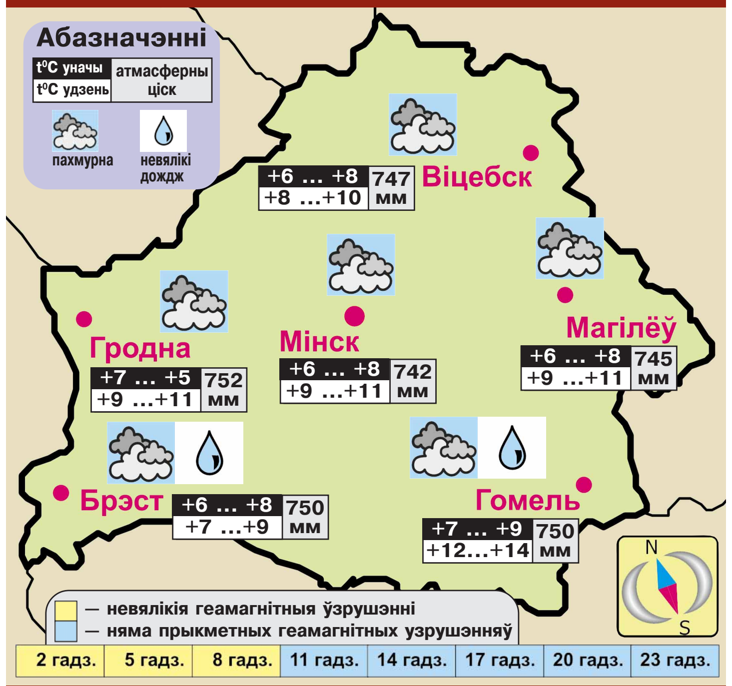

...у суседзяў

ВАРШАВА	+5 — +7 °С	невялікі дождж
ВІЛЬНЮС	+8 — +10 °С	Без ападкаў
КІЕЎ	+9 — +11 °С	Без ападкаў
МАСКВА	+9 — +11 °С	Без ападкаў
РЫГА	+6 — +8 °С	дождж
С-ПЕЦЯРБУРГ	+4 — +6 °С	невялікі дождж

18 кастрычніка

Дзве даты

1897 год — праведзены першы і адзіны ў XIX стагоддзі поўны перапіс насельніцтва Расійскай імперыі. Колькасць жыхароў краіны (без уліку Фінляндыі) складала 126,4 млн чалавек, з іх толькі 13 працэнтаў — гарадское насельніцтва. У межах сучаснай Беларусі тады пражывала 6,3 млн чалавек.

1947 год — у Савецкім Саюзе на палігоне Капусцін Яр ажыццёўлены паспяховы запуск балістычнай ракеты А-4, створанай на базе нямецкай ракеты V-2. Збіраючы рэшткі нямецкай каманды, якая займалася ў гады вайны распрацоўкай «зброі адплаты»,ператрасаючы карзіны для смецця даследчых цэнтраў, савецкім спецыялістам удалося-такі сабраць дастатковую колькасць матэрыялаў, каб аднавіць канструкцыю ракет ФАУ-1 і -2. У СССР былі тэрмінова сфарміраваны шэраг НДІ і КБ, якія ўшчыльную занялiся распрацоўкай уласнай ракеты. Цяпер верагодны паціўнік — ЗША — быў у зоне дасягальнасці паражэння савецкай зброяй.

Цытата дня:

«Тысячы слоў пакінуць меншы след, чым памяць аб адным учынку».
Генрык Ібсен (1828—1906), нарвежскі драматург.

ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
Кредэксбанк

Ул. Некрасова, 114, 220040
г. Минск, Республика Беларусь
МФО 153001273, УНП 807000030,
ОКПО 37560001
Тел. 287 83 21, факс 287 83 11
E-mail:mail@credexbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС
на 1 октября 2007 года

в миллионах белорусских рублей

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2007 год	2006 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	1	-	-
3	Средства в Национальном банке	1102	2	173,1	13,9
4	Ценные бумаги	1103		-	-
	для торговли	11031	3	-	-
	удерживаемые до погашения	11032	3.1	-	-
	в наличии для продажи	11033	3.2	-	-
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	4	23 795,9	2 044,5
6	Кредиты клиентам	1106	5	578,1	-
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	6	-	-
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	7	166,4	2,8
9	Прочие активы	1109	8	173,5	13,4
10	ИТОГО активы	110		24 887,0	2 074,6
11	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
12	Средства Национального банка	1202	9	-	-
13	Кредиты и другие средства банков	1205	10	-	1,0
14	Средства клиентов	1206	11	6 840,8	46,1
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208		-	-
16	Прочие обязательства	1209	12	138,9	1,4
17	ВСЕГО обязательства	120		6 979,7	48,5
18	КАПИТАЛ				
19	Уставный фонд	1211	12	14 201,4	1 440,6
20	Эмиссионный доход	1212		-	-
21	Резервный фонд	1213		488,7	360,2
22	Накопленная прибыль	1214	14	3 216,3	225,0
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	15	0,9	0,3
24	ВСЕГО капитал	121		17 907,3	2 026,1
25	ИТОГО обязательства и капитал	12		24 887,0	2 074,6
26	ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ				
27	Требования	1301	16	19 243,5	-
28	Обязательства	1302	17	19 534,3	-

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ
на 1 октября 2007 года

в миллионах белорусских рублей

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2007 год	2006 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		1 555,0	400,3
2	Процентные расходы	2012		18,4	165,0
3	Чистые процентные доходы	201	18	1 536,6	235,3
4	Комиссионные доходы	2021		727,2	0,7
5	Комиссионные расходы	2022		396,6	6,1
6	Чистые комиссионные доходы	202	19	330,6	-5,4
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	203	20	2 550,2	13,0
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	-	-
9	Доход в форме дивидендов	205		-	-
10	Чистые отчисления в резервы	206	22	-	-
11	Прочие доходы	207	23	-	-
12	Операционные расходы	208	24	936,5	189,8
13	Прочие расходы	209	25	44,2	27,2
14	Налог на прибыль	210		720,5	1,1
15	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		2 716,2	24,8

Председатель Правления Т.И. ЖЕВНЯК
Главный бухгалтер Т.Н. ДЫЛЬКО

Лицензия на осуществление банковских операций № 19 от 13.02.2007 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой зарослая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 **№ 25 (243)**

Сонца — абаронца ад нітратаў

Крыніца нітратаў у глебе — азотныя ўгнаенні, прычым як мінеральныя, так і арганічныя. Гной пры няўмелым яго выкарыстанні таксама можа атруціць глебу, як і «хімія з пакеціка». У невялікай колькасці нітратны азот садзейнічае росту раслін, але павышанае яго ўтрыманне вядзе да накаплення нітратаў у тканках. Імкненне да высокіх ураджаяў, да таго, каб плады былі большыя, чым у суседа, вядзе да выкарыстання вялікай колькасці ўгнаенняў.

Якія ж парады можна даць, каб атрымаць здаровы ўраджай?

Менш нітратаў накапляецца на тых градках, якія размешчаны на сонечным месцы, а таксама дзе расліны не загушчаныя, а значыць, яны не зацяняюць адна другую. У пахмурнае лета ўстрымайцеся ад моцных падкормак. У цяпліцах, дзе расліны атрымліваюць менш святла, прымяняйце меншыя дозы ўгнаенняў, чым у адкрытым грунце. Вопытныя агароднікі раяць, што гной у глебу лепш уносіць у паўпрэлым стане, і ў ямкі, не ў роскід, не перавышаючы 4—6 кг на 1 кв.м раз у 2—3 гады. Перад выкарыстаннем арганічных і мінеральных угнаенняў ацаніце стан вашай зямлі: калі глеба ўрадлівая і штогод старанна ўгнойвалася, то трэба прымяняць мінімальныя з рэкамендаваных доз угнаенняў.

Падкормкі азотнымі ўгнаеннямі павінны праводзіцца за 1,5—2 месяцы да ўборкі ўраджаю. Старайцеся захоўваць суадносіны азоту, фосфару і калію: калі вы выпадкова перакармілі расліны азотам, дадайце фосфарныя і калійныя ўгнаенні, гэта перасцеражэ ад накаплення нітратаў.

Вучорыя-аграхімікі нагадваюць, што маладыя плады змяшчаюць больш нітратаў як запас на будучыню, чым добра выспелыя, таму першыя зборы звычайна даюць больш нітратныя плады. Уборку агародніны лепш праводзіць у сонечныя, але не ў гарачыя дні, прычым толькі ў другой палове дня. У гэты час сутак колькасць нітратаў у два разы меншая, чым раніцай.

Сябар гіпертоніка, памочнік склероціка

Чарамша — непатрабавальная да вырошчвання, смачная і карысная культура. Яе лісцікі змяшчаюць вялікую колькасць вітаміну С, эфірны алей, фітанцыды. Па паху чарамша нагадвае часнок, і гэта не дзіўна: яны ж сваякі і даволі блізкія — адносяцца да аднаго батанічнага роду. Гэтыя расліны — добрыя антысептыкі, выкарыстоўваліся яшчэ нашымі продкамі. У тоўчаныя або дробна нашынкаваныя лісты і цыбуліны чарамшы загортвалі мяса, каб засцерагчы ад псавання.

У народной медыцыне чарамшу выкарыстоўваюць пры лячэнні насмарку, кашлю, прастуды. Як у свежым, так і ў сушаным выглядзе расліну прымяняюць у якасці кроваачышчальнага сродку пры гнайнічковых захворваннях скуры, высыпках і залатусе. Здаўна яна вядомая як супрацьцынговы сродак. Так, у час кругасветнага плавання адмірала І. Крузенштэрна ў 1803 г. у рацыён матросаў уваходзіла салёная чарамша.

Чарамшу, як і часнок, шырока выкарыстоўваюць пры лячэнні атэрасклерозу і гіпертаніі. Курс лячэння патрэбны працяглы — паўгода і больш, таму што чарамша дзейнічае вельмі марудна, але затое, кажуць, зніжае крывяны ціск надоўга.

Залатыя ключыкі прымул

Прымула (ад лац. Prima — першая) даўно вядомая людзям. У гэтай кветкі многа назваў. Першацветам яе называюць за ранняе цвіценне (канец красавіка — пачатак мая). Славяне далі ёй імя разрыў-трава за тое, што яна быццам бы дапамагае знаходзіць падземныя скарбы. Назва баранчыкі звязаная з формай лісцяў, пакрытых да таго ж аксамітавым пушком, які нагадвае шкурку барана. А сцёблы з кветкамі падобныя на звязкі залатых ключыкаў, таму ў Расіі і Германіі называюць яшчэ ключыкамі. Паводле падання, аднойчы апостал Пётр, які абараняў райскія вароты, выпусціў з рук звязку залатых ключоў. Ён адразу паслаў за імі наўздагон анёла, але ключы паспелі дакрануцца да зямлі, і на гэтым месцы вырасла залацістая кветка. Ключыкі-кветачкі прымулы адчыняюць дзверы ў лета.

Старажытныя грэкі далі прымуле назву дадэкатэон — кветка 12 багоў. Паводле легенды, на Алімпе сабралася 12 багоў, каб вырашыць лёс юнака Паралосіса, хворага на параліч. Было вырашана ператварыць яго ў кветку, якая пачала лічыцца сродкам ад усіх хвароб, у тым ліку ад паралічу, боляў у суставах. Часам прымулу называюць паралічнай травой.

Прымулу вырошчваюць не толькі для прыгажосці, але выкарыстоўваюць для салатаў. Як харчовую і лекавую расліну ў нас часцей за ўсё выкарыстоўваюць дзікарослую прымулу вясновую, вышынёй 20—50 см з 10—15 аранжава-жоўтымі павіслымі кветкамі, сабранымі ў парасон. Нектар знаходзіцца так глыбока ў кветцы, што пчолы яго дастаць не могуць — толькі чмялі і матылькі. Каб пылок не намакаў ад дажджу, кветкі нахіляюцца ў адзін бок. Лісце сабранае ў прыкаранёвую разетку. Насенне выспявае ў ліпені, яно схаванае ў каробачку, якая растрэскваецца толькі ў спрыяльнае надвор'е, а ў дождж і холад шчыльна запячатана.

Лісці і кветкі прымулы вясновай багатыя на вітамін С — усяго адзін лісцік папаўняе дзённую патрэбу нашага арганізма ў гэтым вітаміне. У іх змяшчаюцца караціноіды, флаваноіды, сапаніны, вітамін Е. Калі заварыць у паўшклянцы вады (зусім крышку) парашок з лісця і кветак, атрымаецца напітак бадзёрасці і здароўя. Прымяняюць яго таксама пры друзлай скуры, вуграх, вяснушках, пры хваробах валасоў.

Прымулу лёгка размножыць, сабраўшы насенне ў лесе або аддзяліўшы некалькі разетак і перасадзіўшы іх на свой участак. Першацвет хутка разрастаецца, і ў вас з'явіцца магчымасць вясной ласавацца вітаміннымі лісцікамі, збіраць і сушыць кветкі, а ўвосень нарыхтоўваць карэнне.

Калі вы хочаце размножыць кветкі насеннем, майце на ўвазе: яно хутка траціць усходжасць. Лепш за ўсё пасеяць яго ў скрынкі адразу пасля збору і пакінуць у зацененым месцы на зімоўку. Вясной, калі сеянцы разаўюцца, распікіруйце іх на градку, запраўленую перагноем ці кампостам. У жніўні высадзіце маладыя расліны на пастаяннае месца.

Дзяліць прымулу лепш за ўсё ранняй вясной, адразу пасля таго, як растане снег. Для гэтага выкапайце кусцік, аддзяліце даччыныя разеткі з каранямі і пасадзіце ў бардзюры, на рабатцы ўздоўж дарожкі альбо на альпійскай горцы. Догляд заключаецца ў рыхленні і паліве ў сухое надвор'е. Пасля цвіцення зрэжце кветканосы і падкарміце расліны нітрафоскай (50 г на кв.м). Ранняй вясной на наступны год падрыхліце глебу вакол раслін і падкарміце іх настоем каравяку (1:10) ці курынага памёту (1:15).

Некалькі рэцэптаў страў з лісця і суквеццяў прымулы, якія можна прыгатаваць вясной:

Амлет з прымулай: *50 г маладога лісця прымулы, 1 яйка, 20 мл малака, 15 г масла.*

Лісце прамыць, дробна парэзаць і тушыць са сметанковым маслам 5 хвілін. Затым заліць узбітай сумессю яйка і малака, пасаліць і запячы.

Суп з крапівы і прымулы: *300 г лісця крапівы, 200 г лісця прымулы, 3—4 бульбіны, 2 цыбуліны, 2 л вады, 100 г смятаны, соль на смак.*

Адварыць у вадзе дробна нарэзаную бульбу. Лісце крапівы і прымулы абдаць кіпенем, нашынкаваць і пасіраваць разам з нашынкаванай цыбуляй 2 хвіліны, дадаць смятану і тушыць яшчэ 1 хвіліну, затым усё пакласці ў каструлю з бульбай і варыць 2 хвіліны. Пры падачы да стала дадаць дробна нарэзанае зяленіва кропу і пятрушкі.

Гэта цікава

Вераніка (крынічнік) з яе пяшчотнымі блакітнымі кветкамі, якія ў прыродзе чаруюць усіх сваёй сціпласцю, атрымала сваё імя ў гонар Святой Веранікі. Згодна з евангельскім паданнем гэта набожная іерусалімская жанчына аддала Хрысту пакрывала ў той час, калі Ён нёс свой крыж на Галгофу, каб гэтым пакрывалам ён абцёр кроў і пот са свайго твару. Калі ж ён вярнуў ёй пакрывала, на ім адлюстраваўся Лік Выратавальніка. Сама ж расліна з глыбокай старажытнасці выкарыстоўвалася ў медыцыне.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 24 31 92, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
html: www.zviazda.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.517. Індэкс 63850. Зак. № 5692. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12